

MESINIK

MESINDUSE INFOLEHT

nr 6 (110) detsember 2018

- **Olustvere mesinike VII lend**
- **Sissejuhatus mahemesindusse**
- **Mesinike talvine teabepäev Türil**
- **Õiged ja valed mesinikud**
- **Külas Karjala mesinikel**
- **Gruusia reisimuljed**

ILUSAT JÕULUKUUD KÕIGILE!

Seekordne "Mesinik" jõuab teieni ajal, mil kõikide südames on jõuluootus. Rahu ja rõõm ning lähedaste-kallite ringis veedetud aeg annab tuge ning energiat edaspidiseks. Ka looduses on rahu ja puhkuse aeg, mesilastarudki vaikselt lumemütside all kevadet ootamas.

EML lisab teile kõigile koos "Mesinikuga" väikese jõuluingituse – kalendri, mis seekord sisaldab põnevaid meetoitude retsepte. 2018. aastal läbi viidud suure teavituskampaania "Mesi on hea" raames korraldatud retseptikonkursile laekus niivõrd palju põnevaid retsepte, et otsustasime neid teiega jagada. Leiate siit oma pühade-lauale kindlasti midagi suupärast. Mesi on hea!

Vaatame pisut tagasi 2018. aastale tervikuna.

Paljude mesinike sõnul oli hea meeaasta, küllap siin on ka Eesti

erinevates paikkondades erinevusi, näiteks Läänemaa rannaniitudel tekitas liiga pikk ja palav suvi hoopis "kõrbestumise" efekti, kus õied kuumuse tagajärjel kuivasid ja mesilastel nektarit lõpuks nappis. Kokkuvõttes aga saame vast lõppevat aastat pidada üsna heaks meeaastaks.

EML sai endale varakevadel uue, 11-liikmelise juhatuse. Tuleb tunnistada, et nii suure juhatuse koostöö on olnud kindlasti värvikam kui pisikesel meeskonnal koostöö. Võttis omajagu aega, et juhatuse liikmed õpiksid tundma üksteise nõrkusi ja nendega leppima, tunnustama tugevusi ja neid omadusi koostöös parimal viisil EMLi kasuks rakendama. Suure seltskonnaga oli ka koosolekute planeerimine vaevalisem, et leida kõigile meie vabatahtliku juhatuse liikmetele sobivaid kokkusaamisaegu. Ometi tulime sellega toime ja saime novembrikuistel teabepäevadel EMLi üldkoosolekul oma liikmete-

le raporteerida pikast rivist töödest ja tegemistest, mis ühiselt tehtud said. Meie edukuse pant on ikka juhindumine EMLi põhikirjast ja arengukavast. Kui arutelud keerulisemaks kujunevad, saab nendest suunistest alati abi ja selgust. Ka jõulukuul jätkub juhatuse tegevus sektori arengukava aruteluga, oleme siin juba erinevate mesindusorganisatsioonidega pikemat aega koostöös, kaasame sellesse arutellu kindlasti ka EMLi liikmeid. Jõulurahu pidamine on siinkohal paslik, sest arengukava aruteluks vajame ikka rahulikku meelt ja kannatust erinevate arvamuste koondamisel ja teinekord kirglikelgi aruteludel.

Pikemalt saab EMLis tehtuga tutvuda meie kodulehel www.mesinikeliit.ee, kus üleval nii üldkoosoleku kui teabepäevade materjalid. EMLi koduleht uueneb, kuid selleks, et saaksite juba uue kodulehega tutvust teha, läheb siiski veel aega. Külastage ka mesindusprogrammi lehte <http://2017-2019.mesindusprogramm.eu/>, kust leiata palju huvitavat lugemismaterjali.

Põllumajandusloomade registri andmetel oli 2018. aasta 12. novembri seisuga Eestis 34 585 mesilasperet ja 3473 mesilat, lisaks on omajagu mesinikke, kes oma mesilaid veel registreerunud ei ole. Ja just mesinikele on meil häid uudiseid. Mitmete aastate püüdlused ja arutelud on kandnud vilja ja riik on otsustanud mesinikke mesilasperede pidamisel toetama asuda. 13. novembril toimus Maaeluministeriumis (MeM)

EMLi ja teiste mesindusorganisatsioonide arutelu, kus MeM esitles ettepanekut alustada 2019. aastast mesilasperede toetamist, alates esimesest mesilasperest. EML toetas MeMi ettepanekut. Maaeluminister Tarmo Tamm võttis hästi kokku selle, miks mesilasperede toetus on kogu mesindussektorile oluline. Osundame: "See aitab kaasa bioloogilise mitmekesisuse säilitamisele ning põllumajanduskultuuride saagikuse kasvule. Samuti avaldab see posi-

tiivset mõju mesilasperede registreerimisele ning seeläbi paraneb mesilaste haiguste varasem avastamine ja mesilaste haiguste leviku tõkestamiseks võetud meetmete õigeaegne rakendamine."

Riik on mesilasperede pidamisele jõuliselt öla alla pannud, tunnustades kõikide mesinike, olgu nendeks suured või väikesed, väärtust ja vajadust keskkonna tervise ja põllumajanduse heaolu tagamisel. Selline positiivne koostöö viibki

TEGEVJUHI VEERG

siis oli Eesti Mesinike Liit juba varasemalt järgmistel seisukohtadel: esiteks peab GMO põllukultuuridel olema eraldi register ja teiseks peab põllumees küsima mesiniku luba, kui tahab kolme kilomeetri raadiuses PRIAS registreeritud mesilagrupid hakata GMO põllukultuure kasvatama.

Esimese nõude vastu oli Maaeluministerium, väites et nende registrid on piisavalt läbi paistvad. Teise nõude vastu oli EPKK ja seda kirjalikult, esindajat kohal ei olnud. Arutelul põhjendasin GMO võimaliku reostuse ohuga, miks Eesti Mesinike Liit on seisukohal, et PRIAS registreeritud mesilagrupid kolme kilomeetri raadiuses on tarvis mesiniku nõusolekut GMO põllukultuuride kasvatamiseks. Ei saa välistada võimalust, et GMO põllukultuuride oietolm võib sattuda mee sisse. Selline olukord võib oluliselt vähendada eesti mee hinda ning panna Eesti mesindussektori ebauusa konkurentsi tingimustesse (Soome ja Läti ei luba GMO põllukultuure kasvatada).

Juhtisin tähelepanu, et üks põllumajandusettevõtja ei tohiks oma uue/lisanduva majandustegevuse

meid uude aastasse.

EMLi juhatuse soovib kõigile oma liikmetele, kõikide mesindusorganisatsioonide liikmetele, mesindushuvilistele ja mesinduse sõpradele õnnelikast ja rahuliku pühadeaega!

Rõõmuga

Rea Raus

EMLi juhatuse esinaine

Foto: Rasmus Paesild

Esimene kuu tegevjuhina on möödunud uskumatu kiirusega. Kuu alguses 3. novembril 2018 osalesin Eesti Mesinike Liidu üldkoosoleku läbiviimisel ja vabariiklikel sügisestel mesinduspäevadel.

5. novembril osalesin Riigikogu Maaelukomisjoni istungil, kus arutati GMO põllukultuuride Eestisse lubamist.

Võtan lühidalt kokku, mis toimus EML arutelul Riigikogu maaelukomisjonis. Kuna Eesti on vähestest EU riikidest, kes ei ole keelustanud kahe GMO maisisordi kasvatamist,

sega kahjustada teist ettevõtjat. Lisaks juhtisin Riigikogu maaelukomisjoni tähelepanu asjaolule, et kui Eesti mee konkurentsivõime väheneb, võib see tuua kaasa rahalisi kaotusi ka ülejäänud põllumajandussektori osapooltele, sest kui mesilaste pidamine ei ole piisavalt tulus, siis võib väheneda mesilasperede arv. Võib tekkida olukord, kus ei ole piisavalt rapsi, rüpsi, tatra ja paljude teiste põllukultuuride tolmeldajaid. See mõjutab ka põllumehe rahakotti.

Riigikogu maaelukomisjoni liikmetest võitlesid kõige innukalt GMO põllukultuuride kasvatamise eest Aivar Kukk (IRL), teda toetas ka Urmas Kruuse (REF). Artur Talvik ja Inara Luigas (SDE) olid mesinike poolel. Siret Kotka-Repinski (KESK) ütles, et GMO põllukultuuride kasvatamine tuleks Eestis ära keelata. Ka Maaeluministeriumi esindajad toetasid Eesti Mesinike Liidu seisukohti ning olid GMO põllukultuuride kasvatamise vastu. Ülejäänud komisjoni liikmed ennast ei positioneerinud.

19. novembril võtsin küllalisena osa EPKK mahetoimkonna loomise

koosolekust, kuna mahepõllumees on mesilastele hea naaber.

26-27. novembril osalesin Eesti Mesinike Liidu juhatuse ja Saaremaa Meetootjate Ühingu juhatuse ühisel mesindussektori arengukava arutelul.

Käivitasime koostöös EMLi koolituskeskusega mesinduse ABC tasulise kursuse (tase A) Tallinnas, mille esimene õppepäev oli 6. novembril.

Valmistasin ette ka Eesti Riikliku Mesindusprogrammi rahastamisel toimuvad tasuta mesinduse ABC kursused (tase B) Võrus ja Haapsalus. Kursuste plaanitav algus on Võrus 23. veebruaril ja Haapsalus 2. märtsil 2019. Võru ja Haapsalu jäid sõelale, kuna EML pole nendes linnades varem B-taseme mesinduskursuseid korraldanud.

Oodatud on ka Eesti Mesinike Liidu liikmete poolsed head ideed

ja mõtted Eesti Mesinike Liidu järgmise aasta tegevuskavasse ning ka mesinduse arengukava arutellu. Eriti oodatud on teotahe ise midagi rohujuuretasandil mesinike ja mesilaste jaoks paremaks teha.

Rahuliku jõuluaega kõigile!

Rasmus Paesüld
Eesti Mesinike Liidu tegevjuht

MESILASPEREDE TOETUSEST

Maaeluministeriumi kava kohaselt hakkavad mesilaspere toetust saama mesilasperede pidajad, kes on registreerinud oma mesilaspereid põllumajandusloomade registris (PRIA). Tegemist on vähese tähtsusega riigiabi, mis tähendab, et kolme aasta kohta makstakse ühele mesinikule/ettevõttele maksimaalselt 15 000 € ja seda kõikide muude samadel põhimõtetel saadavate toetuste kogusummana.

Mesilaspere toetuse taotlemisperiood jääb kava kohaselt kevadesse, perioodi 1.-15. mai. Mesilaspere toetuse maksamise aluseks on mesilasperede arv 1. mai seisuga, mis tuleb esitada 15. maiks. Toetust makstakse alates esimest mesilasperest ning selle saamiseks tuleb esitada taotlus. Toetuse saamine ja taotlemine ei ole kohustuslik.

Mesilaspere toetust makstakse neljal aastal.

2019. aasta toetuse eelarve on 600 000 €. Toetust makstakse kava kohaselt alates esimesest mesilasperest ja toetus makstakse välja hiljemalt 2019. kalendriaasta lõpuks.

Mesilaspere taotluse ühikumäär kujuneb pärast taotluste vastuvõtmist, kogu toetuse eelarve makstakse välja. Vähese tähtsusega riigiabi abi piirmäära ületamisel suurendatakse mesilaspere toetuse ühikumäära.

Taotluste kontrollimiseks kavandatakse teostada administratiivset- ja kohapealset kontrolli.

MESINIKE ÜLERIIGILISED TEABEPÄEVAD TARTUS

Mesindusprogrammi raames toimusid 3.-4. novembril Tartus järjekordsed vabariiklikud mesinduspäevad rea huvitavate loengute ja õpitubadega. Samas toimus ka EMLi üldkoosolek. Mesindushooaja lõpule kohaselt valiti Aasta Mesinik 2018, kelleks nimetati **Eston Loos**. Tunnustamiseks mesinike ja põllumeeste hea koostöö näiteid valiti ka Aasta Põllumees-Mesilaste Sõber 2018, kelleks osutus tuntud taimekasvataja **Madis Ajaots**.

Järgnevalt lühiülevaade loengu- test, mis käsitlesid peamiselt mesinduse erinevaid valdkondi, sealhulgas kogemusi meilt ja mujalt.

Indrek Keres tutvustas võimalusi mesinike ja põllumeeste koostöökäsitamiseks mesilastele sobivate korjetaimede kasvatamisel ja selleks toetuse taotlemist. Nimelt toetab PRIA põllumehe keskkonnasõbraliku tootmise lisategevuste kaudu mesilastele sobivate korjetaimede külvamisel, kui seda toetust taotletakse koos külviala kõrval mesil-

lasi pidava mesinikuga. Ettekandja tunnistas, et see toetus ei ole siiski eriti motiveeriv, kuigi 2018. a. toetusemäär tõusis. Eesti Maaülikoolis on välja töötatud kaks meetaimede segu, mis võiksid olla mesilastele ja teistele tolmeldajatele-putukatele atraktiivsed ja sobiksid põllumehele viljavahelduse mõttes. Parimaid tulemusi näitas kurgirohu, keerispea ja tatra segu vahekorras 20:60:20. Selle segu optimaalne külvinorm hektarile oli vastavalt 3,2:8,6:36 kg/ha. Mitmeaastastest segudest on lubavaid omadusi näi-

danud hariliku lutserni, roosa ristiku ja esparseti segu, kuid selle segu katsetamine veel jätkub.

Riin Rebane arutles, kas võidukudas oleks võimalik välja töötada Eesti mee enama väärtustamise ja kvaliteediklasside süsteemi. Sealjuures oli vaadeldud näiteid teiste maade kvaliteedinõuetest taoliste klasside või erimärgistamise süsteemi alusena. Näiteks USA-s, Kanadas ja Indias on sätestatud kaks kvaliteediklassi, mis erinevad teineteisest mee lubatava niiskuse ja HMF-i taseme poolest. Eesti lähinaabritest on Soomes kasutusel nn. Luigemärk, mida antakse ainult Soomes toodetud meele, mille kvaliteedinäitajad on tavanormidest kõrgemal – HMF mitte rohkem kui 15 mg/kg ja niiskusesisaldus kuni 18%. Eestis võiks mee erimärgistuse nõuetes lähtuda analoogist EPKK poolt Pääsukesemärgi väljandamise reeglitega. Sellise erimärgistuse korral oleks lisaks mee Eesti päritolule nõutavad ka mõnevõrra kõrgemad füüsikalised-keemilised kvaliteedinäitajad. Töö sellise mee erimärgistuse väljatöötamiseks jätkub.

Algirdas Amšiejus Leedust esitas kahel päeval väga huvitavad loengud oma mesindusmeetoditest, pühendudes sealjuures põhjalikumalt mesilasemade kasvatamise ja mesilasema toitepiima tootmise kogemustele. Algirdas on mesindusse väga põhjalikult süüvinud ja kaitsnud sel alal ka doktorikraadi. Praegugi annab ta osa oma ajast õppejõutööle Maaülikoolis, seda peamiselt mesilaste tõuaretuse ja emadekasvatuse alal ning praktilise juhendamise alal. Algirdase enam kui kaheksa-aastase mesilase emadekasvatamisega võrreldes isegi veidi vähem tähtis roll. Mesilase kõrval on nende perel veel üsna

suur, paljude puu- ja pöösasortidega aiand, mille taimi kasvatatakse ja müüakse. Aiandiga tegeleb peamiselt Algirdase poeg.

Aastas kasvatatakse Algirdase mesilas 5000 või enamgi buckfast-tõugu paarunud mesilasepaari. Mõõdunud 2018. a. suvi oli mesilasemade paarumiseks soodne – Algirdas sai suve jooksul iga paarumistaru kohta keskmiselt 4,2 paarunud ema. Veel 3 aastat tagasi kasvatas Algirdas umbes 20% mahus ka kraini mesilasemasid, kuid praeguseks on ta keskendunud buckfast-emadele. Üheks probleemiks on tõupuhta paarumisaala loomine ja kontrollimine, sest isoleeritud saari Leedus ei ole. Uusi paarumisaalu katsetab ta paarumata emadega: kui need jäävad paari nädala jooksul paarumata ja hakkavad munema viljastamata mune, siis järelikult ei ole ümbruses lendamas võõraste mesilasperede leskesid. Seejärel võib samasse kohta paigutada juba oma tõulised lesepered ja viia paaruma noored emad, kartmata võõraste leskede sekkumist.

Lisaks mesilasemadele toodab Algirdas ka üsna suures koguses mesilasema toitepiima. On ju toitepiima tootmise esimesed etapid vägagi sarnased mesilasemade kasvatamisega. Selleks kasutab ta oma mesilale sobitatud stardi- perede moodustamise meetodit, kus vageldatud kuppude vastuvõtt on väga hea. Kogutud toitepiima pakendab Algirdas 5 ml kaupa ja säilitab külmkapis. Toitepiima kasutajateks on lähikonnas, sealhulgas Kaunases elavad kliendid, kes oskavad hinnata selle väga väärtusliku ja tervistava mesindus- saaduse kasulikkust.

Aleksander Kilk andis ülevaate septembri alguses Moskvas toi-

munud Apislavia XXII kongressil kuulust ja nähtust. Apislavia on peamiselt Ida-Euroopa ja slaavi keelterühma 19 riigi mesindusorganisaatsioonide ühendus, mis püüab omal kombel täita väike-Apimondia rolli. Olulisemateks liikmeteks on Venemaa, Ukraina, Kasahstani, Türgi, Poola, Tšehhi, Slovakkia, Rumeenia ja Ungari mesinike liidud või ühendused. Iga kahe aasta järel erinevates riikides toimuvate Apislavia kongresside teljeks on teaduskonverentsid ja mesindusnäitused.

Moskvas toimunud Apislavia kongressil oli osavõtjaid kokku 30 riigist, seega ka väljastpoolt Apislavia liikmeskonda. Oli tunda, et see kongress on pälvitud riigijuhtide poolt üsna suurt tähelepanu. Näiteks toimus kongressi avamine lausa Kremli Kongresside Palees, osavõtjatele edastati president Vladimir Putini tervitused, kohapeal ütlesid parimaid soovide põllumajanduse asemist ja Riigiduumas esindajad... Teaduskonverentsi loengud käsitlesid peamiselt eri riikide mesindusalaasid uuringuid, tõuaretust, mee ja teiste mesindussaaduste kvaliteeti, mesilashaigusi ja nende tõrjet, samuti mesindustehnika ja -tehnoloogia arendusi. Teise loengutetsükli põhiteemadeks olid apiteraapia, mesindussaaduste tootmine ja kasutamine, mesilaste korjema ja selle laiendamise võimalused. Toimusid ka töötoad- meistiklassid apiteraapia ja mee kvaliteedi hindamise-määramise teemadel. Mõistagi olid tähtsal kohal ka mesinike ja teadlaste omavahelised vahetud arutelud, infovahetus ja uute kontaktide loomine, mis avardas mesindusmaailma vähem või rohkem kõigi osaliste jaoks.

Mihkel Kalda rääkis oma koge-

mustest ja muljetest, mis Olustvere mesindusõppe kinnituseks kogutud kevad-suvise mesinduspraktika käigus Taanis Poul Sørenseni suurmesilas. Selles mesilas on 800 tootmisperet ja lisaks veel 600 iduperet, millest suurem osa läheb müügiks Rootsi. Peetakse buckfast-mesilasi, kelle tõuematerjal ostetakse sisse. Mesilas kasutatakse peamiselt plast-korpustarusid, kuid

lisaks ka Taani tüüpi lamavtarusid. Sellega seoses on kasutusel erinevate mõõtmetega kärjeraamid, mis teeb mesindamise pisut keerulisemaks. Mesilasperede grupid paiknevad emamesila ümbruses hajusalt kuni 20 km raadiuses. Peamine meekorje ja meevõtmine toimub Taanis juunis ja juuli esimeses pooles. Tugevate perede mesilasi kasutatakse perede poolitamiseks

või iduperede tegemiseks nii oma mesila tarbeks kui müügiks. Olulise tähtsusega on juulis mesilasperede lestasuse hindamine ja järgnevalt varroalestadetõrje. Augustis seatakse mesilaspered talvevalmis ja antakse vajalik lisasööt.

Tartu teabepäevadest koostas
ülevaate
Aleksander Kilk

OLUSTVERES LÕPETAS MESINIKE VII LEND

Hea "Mesiniku" lugeja, on aeg anda ülevalde Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli järjekordsest saavutusest. Nimelt lõpetas 16. novembril mesinduse eriala järjekorras VII mesinike lend ja Eesti sai juurde 17 haritud mesinikku.

Alates 2017. aasta sügisest muutus kutsehariduses kooli lõpetamisega seonduv korraldus. Kõikidel nendel erialadel, kus on võimalik taotleda kutsetunnistust, on kohustuslik õpingute lõpetamisel sooritada kutseeksam, nii ka mesiniku erialal. Seega on kõik eriala lõpetanud omandanud ka mesiniku IV taseme kutse. Kutset annab välja Eesti Kutseliste Mesinike Ühing ning kutse on kooskõlas Euroopa kvalifikatsiooniraamistikuga. See tähendab seda, et kutsega mesinik võib pöörduda tööle Euroopasse ja tema kutsetunnistus loob sellele aluse. Aga mitte ainult Euroopas pole oluline omada kutset ning teadmisi; ka siin, Eestis muutub see järjest olulisemaks. Tarbijate teadlikkus kasvab ning teadlik mesinik oskab paremini vastata tarbija ootustele, samuti mesindustegevusi tõhustada. Selle aasta Olustvere kooli lõpetajad jätkavad mesindusega kaheksas maakonnas: Lääne-Virumaal, Pärnumaal, Võrumaal, Viljandimaal, Harjumaal,

Põlvamaal ja Raplamaal.

Kes on 2018. aastal kutsetunnistuse omandanud mesinik, mis teda iseloomustab? Lõpetajate hulgas on 9 naist ja 8 meest, keskmine vanus on 40 aastat ning enamik lõpetajatest on eelneva kõrgharidusega ning töötanud sellistes valdkondades nagu merendus, haridus, kaubandus, turundus, riigiamet, televisioon ja veel hulga huvitavaid valdkondi. Mesindusega ollakse tegelema keskmiselt 4,5 aastat. Samas on lõpetajate hulgas ka neid, kelle kogemus on oluliselt pikem, juba 17 aastat. Esialgu on mesindus enamikule kõrvaltegevus oma põhitöö kõrvalt, kuid edasiminek kasvõi tarude arvu seisukohalt on nähtav. Kui alustati õpinguid, oli terve rühma peale keskmiselt 38 mesilasperet, nüüd 2018. aasta sügisel läks talvituma juba keskmiselt 43 mesilasperet ning 3,8 mesilagruppi. Suurima mesilasperede arvuga mesinikud on pärit Viljandimaalt 200 mesilasperega. Peamiseks mesilastõuks, mida peetakse, on Itaalia mesilane, aga tõugudest on esindatud ka Krain ja Buckfast.

Mesinduserialal õpinguid alustav õppija on algusest peale võtnud suuna tootmisele. Sellest sisendist lähtuvalt on peamiseks tarutüübiks,

millega mesindatakse, korpustaru, kuid samas on 35% lõpetajatest kasutusel ka lamavtarud. See on ju iseenesest päris tore, et ka kutselised mesinikud ei viska kõrvale Eesti lamavtaru ning hoiavad aus traditsioonilist mesindust, mis on eestlastele omane. Mesitarude materjalide osas valitseb samuti paljusid. Peetakse penotaru, kombineeritud vineeri ja penoplastiga tarusid, täispuittarusid ning katsetatakse erinevaid taskukohaseid variante. Peamiseks raamitüübiks on Farrar, kuid lähtuvalt taru tüübist kasutatakse erinevaid raamikombinatsioone. Koos Farrariga on kasutusel ka Langstroth ja Eesti raamimõõt.

Kuna seljataga on imeilus töiseid tegevusi ja praktikat täis suvi, siis saab välja tuua ka keskmise meetoodangu, mille vastsed kutselised mesinikud on oma mesilasperedest saanud. Ja see on pere peale keskmiselt 51 kg. Kas see on palju või vähe? Kui mõelda, et sektoris on sisenenud 17 mesiniku ja igal mesinikul on keskmiselt 43 mesilasperet, siis saame päris suure koguse mett, mis on Eesti meeturul. Kui vaadata lõpetajate mee turustamise viise, siis paistab selgelt silma otse tarbijale müük. Vaid 14% mesinikest turustab mett kauplusekettides. See on kindlasti

arenguküsimus, kuidas ja kus oma mett müüa. Kas leitakse edaspidi võimalusi siseneda ka välisturgudele.

Haritud mesinikud on ka aktiivsed. Oluliseks peetakse omavahel teabe jagamist ning uue info kogumist. Kutse saanud mesinikest vaid alla poole kuuluvad erinevatesse mesindusorganisatsioonidesse, peamiselt ollakse Eesti Mesinike Liidu, aga ka kodukoha mesindusorganisatsioonide liikmed. Ja miks mitte kuuluda varsti ka Kutseliste Mesinike Ühingu, sest kutse on aegu omandatud.

Väga tähtis roll mesiniku eriala omandamisel on Olustvere kooli mesinduse eriala juhtõpetajal Valmar Lutsaril. Tema pühendumine erialale on tähelepanuväär-

ne. Kooli toel ja Valmari eestvedamisel on välja arendatud suupärane praktilise õppe baas, kus igale õppijale tehakse kõik mesindusega seonduvad põhitoadmised lihtsalt ning praktiliselt selgeks. Võimalused praktiseerida ja katsetada on igal juhul loodud. Valmar toetab oma õpilasi, samas oskab õpiprotsessi sisse tuua ka vimkaid, mis tekitavad elevust ja loovad ühtekuuluvustunde. Inspireerivate õpetajate leidmisel lõpetajate seas tunnustust veel Aivar Raudmets, Tago Holsting, Hagbard Räs, Aili ja Tõnis Taal, Jaanus Tull, Marje Riis.

Lisaks koolile on mesinike õppeprotsessis olulisel kohal kevad-suvi-sügisese praktika juhendajad. Praktikanorm 580 tundi töid mesilas juhendava mesiniku käe all

tähendab arvestatavat hulka kogemusi. Siinkohal tänavad lõpetajad kõiki oma juhendajaid, kes võtavad aja tegeleda mesinike järelkasvuga: Maire Valtin, Martin Valtin, August Rapp, Tarmo Eres, Peeter Pihl, Mart Kullamaa, Taavi Tull, Jaanus Tull, Leo Vari, Ragnar Soo, Martin Haas, Siim Öunap, Rain Kärgerberg, Janek Saarepuu.

Et väärtustada valdkonda ühiskonnas ja tõsta meesostjate teadlikkust, murdes levinud müüte, on haridus ning teadmiste pidev täiendamine vajalik. Jõudu ja indu Olustvere koolile mesinduseriala arendamisel ning mesinike järelkasvu koolitamisel!

Liina Maasik

Olustvere mesinike VII lennu lõpetajad ja õpetajad.

Esimene rida vasakult: Anneli Lints, Viivika Veide, Siiri Otsmann, Valmar Lutsar, Jaanus Tull, Tiina Kebja, Arnold Pastak
Teine rida vasakult: Sirlu Tõlga, Marek Sein, Peeter Matson, Siim Kilk

Kolmas rida vasakult: Liina Maasik, Marek Reinomägi, Riho Ojaots, Tea Rull, Riin Liht, Timo Riitmuru, Aivar Luud, Andreas Viks

VÄIKE SISSEJUHATUS MAHEMESINDUSSE

Mis on mahepõllumajandus?

Mahepõllumajandus on keskkonnasõbralik tootmisviis, mis säilitab elurikkuse ja puhta vee. Mahetaimekasvatustes ei kasutata sünteetilisi mineraalväetisi ega tehislukke taimekaitsevahendeid. Muld hoitakse viljakana kohalikesse oludesse sobivate liblikoelisi sisaldavate külvikordade kasutamise ja orgaaniliste väetistega.

Maheloomakasvatustes tagatakse loomade heaolud peavad saama viibida õues, süüa mahesööta ja rahuldada kõiki oma loomumaseid vajadusi. Keemiliselt sünteetiliselt allopaatiliste veterinaarvõimete või antibiootikumide kasutamine haiguste ennetamisel on keelatud. Kõige selle tulemuseks on puhas keskkond ja elurikkuse suurenemine.

Puhas keskkond annab elujõudu mesilasperedele ja loob head elutingimused paljudele teistele tolmelajatele.

Mahepõllumajanduse põhinõuded on ühesugused kogu Euroopa Liidus: peamised valdkonda reguleerivad õigusaktid on nõukogu määrus (EÜ) nr 834/2007 ja komisjoni määrus (EÜ) nr 889/2008, milles on sõnastatud mahepõllumajanduse olulised põhimõtted ja detailsed nõuded. Lisaks ELi määrustele reguleerivad Eestis mahepõllumajandust mahepõllumajanduse seadus ja selle rakendusaktid.

Organiseeritud mahepõllumajandusliikumise alguseks Eestis võib pidada aastat 1989, mil loodi Eesti Biodünaamika Ühing, kes töötas ülemaailmse mahepõllumajandusorganisatsiooni IFOAM standardite põhjal välja Eesti esimesed ökoloogilise põllumajanduse standardid, võttis kasutusele kaubamärgi ÖKO ning hakkas tootjaid nii koolitama kui ka kontrollima.

1997. aastal võeti vastu esimene mahepõllumajanduse seadus.

2001. aastal kehtestati riiklik kontrollisüsteem.

1990ndate algusest siiani on loodud mitu maakondlikku mahetootjate organisatsiooni.

2006. aastal asutasid tegutsevad maheorganisatsioonid Mahepõllumajanduse Koostöökoogu eesmärgiga seista ühiselt mahepõllumajanduse hea käekäigu eest.

Arvud annavad meile aimu, kus suunas mahepõllumajandus liigub.

Mahepõllumajanduslikku maad on maailmas 58 miljonit hektarit, tootjaid 2,7 miljonit. Mahemaa kasv viimastel aastatel on olnud 7 miljonit ha aastas. Euroopas on mahepõllumajanduslikku maad 13,5 miljonit hektarit ning tootjate arv küünib 380 tuhandeni. Maailma maheturu mahuks hinnati 2017. aastal üle 80 miljardi euro, Euroopa maheturu mahuks 33,5 miljardit eurot, kogu maheturu kasv oli 11%.

Eestis on mahemaa pind jõudsalt kasvanud ja moodustas 2017. aastal 199 947 ha ehk ligi 20% kogu põllumajandusmaast. Nende näitajatega paigutub Eesti mahemaa osakaalu poolest koos Austria ja Rootsiiga ELi esikolmikusse. Mahetootmisega tegelevaid põllumajandusettevõtteid oli 2017. aastal 1888.

Kõige rohkem kasvatatakse teravilja, kaunvilja ja tehnilisi kultuure. Kasvanud on ka viljapuuaedade ja marjaaedade pindalad +23%.

Maheloomakasvatustes on kõige rohkem lihavesi- ja lambaid.

Eesti mahetoodangut müüakse koduturu kõrval järjest rohkem ka teistesse riikidesse. Kokku eksporditi EKI hinnangul 2017. a mahetooted ca 30 mln euro väärtuses, mis on võrreldes 2015. a ligi kaks korda ja võrreldes 2013. a viis korda rohkem. Kõige rohkem eksporditi jätkuvalt teravilja, mille kogused on viimastel aastatel kasvanud märkimisväärselt.

Maailmas on üle 2,1 miljoni mahemesilasperede, see on 2,4% mesilasperede koguarvust.

Eesti ja naaberriikide mahemesilasperede arv 2017. aastal:

Rootsi: 2180

Soome: 4400

Läti: 27482

Eesti: 2930

Võrdluseks: kümme aastat tagasi oli Eestis 312 mahemesilasperet.

Mahemesilasperede arv hakkas jõudsalt kasvama alates 2009 aastast, hüppeliselt suurenes mahemesilasperede arv ka 2016. aastal. 2018. aastal on üleminekuperioodil 105 mesilasperet.

Järgmine kord kirjutame mahemesinduse nõuetest.

MIKS MESINIKULE SILT KÜLGE?

Me kaldume nähtusi ja inimesi tihti lahterdama selle järgi, kas hindame neid mingite mõõdupuude järgi positiivseteks või negatiivseteks, heaks või halvaks. Mõistagi jääb nende vahele hulk sellist osa maailmast, mis jätab meid ükskõikseks. Kui aga rääkida kitsamalt mesinike või mesindusega seotud teemadest, siis nendes võtab küll pea iga mesinik teatud seisukoha.

Läbi aegade on mesinikud oma kogukonnas eristunud kogemuste, teadmiste, professionaalsuse või mõne muu tunnuse alusel. On juhiomadustega mesinikke, kelle ümber teised mesinikud kogunevad kas seltsielus või ühistegemistes. Mõnigi mesinik süveneb mesilaste elu ja tegevuse süvapälgimisse või lausa teaduslikku lähenemisse. Leidub kirjaosavaid mesinikke, kes enda lõbuks ja teiste kasuks erineva kaliibriga tuumakaid kirjatükke ilmutavad. Siiski ühendab kõiki soov tunda mesilastest rõõmu ja saada neilt vähem või rohkem mett. Või nagu ütles juba rahvalgustaja Jakobson: "Mesila on mesiniku lustituba ja kõrvalise kasu saamise koht."

Teise mõõdupuu järgi saaks mesinikke jaotada harrastajateks ehk hobimesinikeks ja tootjateks ehk ameti järgi mesinikeks. Meetootmise eesmärgi ja oodatava sissetuleku olulisuse järgi võiks tootjate gruppi omakorda jaotada kas mesindust n.-ö. täiskohaga võtvateks ametimesinikeks või

mõne muu töö ja sissetuleku kõrval meetootmisega tegelevateks poolametimeksinikeks. Vabandan nende ees, kellele meeldib rohkem kasutada mõistet "kutsemesinik", mis aga teisalt justkui viitaks mesiniku kutse omamise vajalikkusele.

Alati on mesinike hulgas olnud targemaid ja kogenumaid, aga nende kõrval ka algajaid, vähesete teadmiste ja kogemustega või ebakindla enesehinnanguga mesinikke. Mesindus on valdkond, kus teadmiste ja kogemusteni jõutakse sammhaaval ja õpitakse kogu elu. Õpitakse nii oma vigade kui teiste kogemuste ja õpetuste najal. Mesinike kogukonnas ei ole tavaliselt olnud kombeks nimetada oma kolleegi ja kaasteelisi lollideks või vale-mesinikeks, vaid kõiki tunnustatakse aatevendade või -õdedena.

Kahjuks on viimastel aastatel mesinike hulka siginenud rohkem rahutut närvilisust ja üksteise mõõtmist, aga ka kriitilist või lausa halvustavat ja hammustavat sildistamist. Mõnikord võivad põhjused pärineda näiteks meeturu konkurentsi oludest, mis tekitavad eelkõige hea meesaagi aastatel (nagu ka tänavu) rohkem pingeid. Lennutatakse termineid, nagu "pisike turusolkija", "ebaseaduslik võsamesinik", "libamesinik", "importmee sahkerdaja" jne. Selline sildistamine võib küll kehtuda sõnadeloopija enesetunnet ja mõnigi lähem kõrvalise vaatab talle imetlusega alt üles. Aga kas see kaasmekinike sihilikult

Mahepõllumajandusest, seal hulgas mahemesindusest kirjutas Aili Taal

Allikad: www.agri.ee
www.maheklubi.ee
www.fibl.org

solvaja ja alandada püüdev käitumine lahendab tegelikult olukorda – näiteks tagab selle solvaja enda või kõigi mesinike meemüügi edu ja meeturu parema korrastatuse? Samas tahaksid kõrvalisejad mõnigi kord öelda: "Visaku see esimesena kivi, kes ise puhast!"

Mesinikul on mesilaste suhtes nii mõnu ja mee saamise soov ja lootus kui ka nende tiivuliste sõprade heaolu ja tervise eest hoolitsemise kohustus. Mesilasperde tervist ja eluvõimet närvutavad tänapäeval üha enam varroalestad koos nendega mestis olevate viirustega. Mesiniku tehtav tark ja tulemuslik varroatõrje on praeguse mesinduse lahutamatu osa ja peamine eeldus, et vältida mesilasperede nõrgenemist või hukkamist.

Paraku on lisaks varroalestadele ka teisi põhjusi, miks mesilaspered kiduvad või surevad. Võib juhtuda, et ka kohusetundlikel mesinikel või suuremates mesilates läheb mesilastel halvasti. Süüvimata põhjustesse, süüdistatakse sel juhul sageli ümbruskonna teisi, sealhulgas algajaid või (väike)mesinikke. Süüdistus selles, et need väidetavalt oma mesilates varroalesta ei oska või taha tõrjuda või teevad seda käpardlikult. Seal on ka kiire järeldus, et sellised "valed" mesinikud saastavad "õigete" mesinike mesilaid sinna levitatavate varroalestadega, põhjustades mesilasperedele häda. Mõni sõnakam "õige" mesinik ütleb otse, et parem oleks,

kui sellised väike-mesilad, “võsa-mesinikud” ja kobakäpast algajad kaoks ega rikuks Eesti “õiget” mesindusmaastikku.

Kahju, kui mõnel muidu atsa- kal ja sõnakal mesinikul pole kujunenud õiget kogukonnatunnet ja mesinike õlg-õla-tunnet. Teiste süüdistamise asemel võiks endalt peegli ees küsida: “Mida olen mina ise teinud, et nii mina kui teised mesinikud oskaksid targemini talitada – sellest võiks ka minu enda mesilastele kasu olla?” Igal inimesel on õigus mesilasi pidada ja nende eest hoolitseda ning olla mesinike kogukonna liige. Kui mõne hoolimatu mesiniku mesilased on siiski teadlikult ja järjekindlalt hoolitsuse- ta ja haiguste eest kaitseta jäetud, siis selline “mesindus” peab mõis- tagi lõppema. Kui aga mesinikul teadmiste ja kogemuste nappuse tõttu mõni tegevus ebaõnnestub,

siis ei tohi teda sellepärast risti lüüa. “Kus mesilas viga näed laita, seal astu sõbralikult mesinikule ligi ja aita!” – see mõtteviis peaks olema võimalikult kõigi mesinike üks lipulauseid. Ka neile, kes algajaid või väikemesinikke halvustavad. Kõik tänased tippmesinikud on kunagi olnud algajad, kes vanemate ja kogenumate abi ja nõuannet tarvitanud. Nüüd oleks nende kord oma tarkust ja kogemusi järgmistele algajatele jagada.

Eesti mesinike Liit kohtleb võrdselt toetavalt ja tunnustavalt nii kõiki oma liikmeid kui ka Eesti mesinike sõpruskonda laiemalt. Seda sõltumata mesinike kogemustest või mesila suurusest, toetades nii nõuande ja sõnaga kui teoga. Pakume ühtmoodi toetavat suhtumist ja tuge nii hobimesinikele kui mesinikele-tootjatele. EML on juba mitmeid aastaid korralda-

nud algajatele mesinikele kursusi, et neid mesindusse tulekul toetada. Mesinike seltsisuhetlemine ja omavaheline koostöö annab üksteise toetamiseks veelgi enam lisavõimalusi.

Pingutagem igaüks ja kõik koos, et mesinike hulgas oleks senisest rohkem sõbralikkust ja üksmeelt ning vähem kirumist või moodsa kõnepruugi kohaselt “vihakõnelmist”. Visakem prügikasti halvustavad võsa- või vale-mesinikele viitavad sildid! Jõuluaja rahumeelsus ja andestav üksteisemõistmine võiks olla heaks lähtekohaks, kust annaks järgmiseks aastaks nii mesindusse kui igapäevaellu rohkem sõbralikkust ja heatahtlikkust kaasa võtta.

Jõulurahu südamesse ning head uut mesilas- ja meeaastat soovides

Aleksander Kilk

KARJALA-SOOME MESINDUS ON MAHE JA MAASIKALÕHNALINEMAASIKALÕHNALINE

Mesinikele on ikka huvi pakkunud, kuidas naabermesinikel läheb ja mida huvitavat nende juures mesilates näha võiks. Sarnasel eesmärgil külastas Eesti mesinike grupp augustikuu lõpus Ida-Soome Karjala alade mesinikke. Mida iseäralikku sellel käigul silma ja kõrva hakkas, sellest kilde nüüd ka Mesinik-lehe lugejatele.

Soome idapoolne ala on eriti kauni loodusega: loendamatu järved neid ühendavate jõgede ja kanalitega ning paljude saarte ja poolsaartega, künklik ja kohati kivine-kaljune metsane maastik, kuhu vahele mahub ka mõnevõrra põllu- ja karjamaad. Samas pole sealsed tingimused tavapäraseks traditsiooniliseks põllupidamiseks

ja karjakasvatuseks just soodsad. Maakohtadesse kipub noori aina vähemaks jääma – eks Helsingi ja ka väiksemate n.-ö. tõmbekeskuste mõju on tugev.

Nii ongi Karjala maaelus toimunud viimase kahe-kolmekümne aastaga olulisi muutusi. Enamik vanadest karjapidamisel põhinenud taludest on kas tegevuse lõpetanud või muutnud oma tootmissuunda. Päris tühjaks jäänud talukohti leidub õnneks vähe. Väga paljudes taludes tegeldakse karjakasvatusega. Eelkõige kohtab maasika- ja mustsõstrapõlde. Ja kuna Karjala aladel on suhteliselt puhas keskkond ja vähe saasteallikaid, siis on seal ülekaalukaks suunaks mahetootmine. Valdavalt mahe on

nii karjakasvatus kui teised põllumajandusharud.

Külastame karjakasvatuse ja mesinduse mahetalu

Heaks näiteks on siinjuures Jaana Nikkilä ja Tero Tolvaneni mahetalu Joensuu lähedal Põhja-Saimaa järve Oravisalo saarel, mida külastame. Ajalooliselt oli seal tüüpiline Põhja-Karjala lüpsikarjatalu, kus kasvatati ka otra, hernest ja rüpsi. 1998.a. läks talu üle mahetootmisele, alustades ühtlasi karjakasvatust. 2002. a. põlvkondade vahetudes lõpetati karjapidamine ja mindi üle peamiselt puhas karjakasvatusele, jätkates selle kõrval siiski ka põllukultuuridega. Talu noorperemees Tero Tolvanen on

väljaõppinud agronoom nii marjaku- kui põllukultuuride kasvatamise alal. Abikaasa Jaana Nikkilä omakorda on hariduselt maa- ja metsamajanduse magister ning juhib ka talu mesindust. Neile toeks on peres kasvamas neli last – selle talu tuleviku kandjad.

Marjakasvatus annab nende talus suurema osa sissetulekust. Kasutusel on 20 ha mustsõstra ja 3 ha maasikapõldu. Juba marjakasvatuse esimestest aastatest märgati, kuivõrd oluline on marjasaagi suurusele ja kvaliteedile õite hea tolmeldamine. Looduslikud tolmeldajad annavad siinjuures oma osa, kuid see on aastati erinev ja seda ei saa inimene kuidagi suunata. Sellepärast otsustati, et marjakasvatuse toeks tuleb talusse hankida ka oma mesilased. Selle eesmärgiga lõpetas Jaana 2012. a. Joensuu mesinduskursuse ja hakkas oma mesilat rajama.

Alustuseks osteti naabersaare ühest talust parkümmend mesilasperet, millele hiljem on tublisti lisa kasvatatud. Praegu on talu mesilas 118 mesilasperet ja mesi annab marjade kõrval olulise lisa-sissetuleku. Tänu mesilaste tolmeldamisele on ka marjasaak tuntavalt suurenenud. Lisaks kasutatakse mesilasi hahkhallituse kui maasika- kasvatuse ühe suurema probleemi tõrjumiseks.

Nimelt on Soomes Helsingi Ülikoolis välja töötatud meetod, kus mesilased kannavad taru erilise konstruktsiooniga lennulaualt välja maasikaõitele lennates kaasa Prestop-preparaadi pulbrit. See pulbriline toimeaine satub mesilaste jalgadelt ja karvadest maasikaõitele ning pidurdab maasikamarjade kasvades hallituse arengut. Selle meetodi väljaarendamisega Eesti maasikakasvatajate tar-

beks on juba aastaid tegelenud ka Tartus Eesti Maaülikooli teadlased. Nii saadakse rohkem kvaliteetseid maasikaid ja suureneb maasikakasvatuse tulu.

Maasikate hahkhallituse tõrjeks mesilaste abil kasutatav Prestop-tõrjepreparaadi levitamise lisaseade tarude ees.

Jaana ja Tero talus peetakse itaalia ja buckfast-tõugu mesilasi. Mesilasemasid ostetakse Ari Seppälä suurest mahemesilast, kuid viimasel ajal kasvatatakse osa emasid ka oma mesilas. Emadekasvatuseks on kasutusel 20 paarumistarut. Paarumine toimub naabersaarel, kus on ka Ari Seppäläl ostetud heade emadega lesepered. Suve jooksul saab teha emade kolm paarumisingi, seega kasvatada kuni 60 ema. Tegelikult saadakse paarunud emasid vähem, sest osa emasid ei paaru või lähivad lennul kaduma. Käesoleval aastal näiteks oli paarumise protsent vaid 30% – võib-olla tingituna kogemuste nappusest.

Mesilaspered on puidust korpus- tes langstroth- või farrar-raamid – mahemesindus nõuab naturaalsest materjalist tarusid. Kasutatakse 9- ja 10-raamilisi korpuseid. Nendest enamus on lastud valmistada naabrimehel-puusepal, kasutades oma metsa palkidest saetud laudu. Selge põhimõte: igaüks tehku seda, mida ta hästi oskab, ja ülejäänud tööd lase teha asjatundjatel!

Tarukatus on puidust, plekk-

katus peal, puidu all isolatsiooniks tuuletõkkeplaat. Puidu ja katusepleki vahel on õhupilu ventilatsiooni tarbeks. Tarudel on umbne põhi. Miks mitte võrkpõhi, nagu plasttarude korral levinud? Kuna puidust taruseinad on talvel suhteliselt jahedad, siis võrkpõhja korral on õhk tarus nii jahe, et taruseintele kondenseerub palju niiskust. Sellise taru nurkadesse ja seintele tekib hallitus, mesilaspered tarvitavad palju talvesööta ja talvituvad niiskes keskkonnas halvasti. Osal mesila tarudest kasutati ka niiskuskindlat vineerpõhja, mille saab kevadel koos langetisega välja tõmmata ja puhastada ilma tarukorpuseid uuele põhjale tõstmata.

Mesilaspered on grupiti laiaili veetud, keskmiselt 6-8 peret grupis. Pooled mesilasperedest on käruplatvormidel. Nendega on lihtne rännata nii oma marjapõldude juurde kui hiljem ka uutele meekorjelaadele, kui vaja. Kuna ümbruskonnas on nii oma Oravisalo kui ka naabruses Varpasalo saar täielikult mahealad, siis on mesilastega rändamiseks lahedad võimalused. Käime ka üht Varpasalo saarel mahepõldude kõrval käruplatvormil paiknevat mesilagrüppi vaatamas. Seal on parajasti talvesööda andmine poole peal. Jaana lisab sööta. Ühes peres on emaprobleem – kontrollkärjel aseemakupud. Jaana annab sellele perele paarumistarust puuriga uue ema.

Käruplatvorm mesilasperede rändele viimiseks.

Kontrollkärijel on aseemakupud – Jaana peab perele andma noore paarunud ema.

Käesoleva aasta meesuvi oli Karjala-Soomes üldiselt saagikas. Aga kuna Jaana Nikkilä mesilas oli talvekadude katmiseks ja mesila laiendamiseks vaja teha hulgaliselt uusi mesilasperesid, siis jäi keskmine meesaak pere kohta 40-45 kg piiridesse. Tänavu oli varane meekorje, selle tõttu vurritati juuni lõpus väike osa mett erandlikult naaber-mesiniku juures 4-raamilise vurriga. See mahemesi müüdi koos mahemaasikatega otse klientidele. Mahemee jaemüügi hind on sõltuvalt purgi või plasttopsi suuruselt 12-16 EUR/kg.

Enamus meekärgedest vurritati aga teenuse korras Kitees asuvas suures mahemesilas. Selleks koguti ja hoiti meekorpuseid juuli lõpus tühjaks jäänud maasikate jahutusruumis, mille temperatuur tõsteti 23 kraadini. Lõpuks transporditi korpustes meekärjed vurritamiseks hommikul traktori järelkärrus Tervoneni mesila vurriruumi Kiteesse 55 km kaugusele ja õhtul toodi tühjade kärgedega korpused tagasi koju. Meest suurem osa müüakse Tervonenile hulgihinnaga 6.50-7.00 EUR/kg, tema pakendab ja müüb edasi suurtesse kaubanduskettidesse. Väiksem osa mett võeti vurritamiselt tagasi ja müüakse oma talus marjade kõrval

või teistele kohalikele ostjatele.

Suve lõpus koondatakse mesilaspered ja antakse talvesööta korpuste pealt plast-söödanõuga, kuhu korraga valatakse 8-10 l mahesuhkru lahust. Suhkrulahuse valmistab mesinik ise mahesuhkrust, mida hangitakse ühiselt kõigi Joensuu piirkonna mahemesinikega. Kokku on 3 söötmiskorda. Mesilasperede 2. söötmiskorra ajal paneb Jaana söödanõu alla taru tagaseina lähedale kas tümooliribad või kilekotis 65% sipelghappiga riidelapid, millest tõmbab tahiks ja happe aurustumiseks umbes 3 cm välja. Ravi jääb peale 2 nädalaks ja kilekotid happejääkidega korjab Jaana ära kas 3. söötmiskorraga või septembri teises pooles söödanõusid maha võttes.

Mõned faktid veel selle mahetalu marjakasvatuse praktikast. Mustsõstra koristamine toimub peamiselt rendikombainiga, selle jõudlus on keskmiselt 2 ha/tunnis. Mustsõstra marjasaak läheb põhiliselt tööstusele. Väiksem osa mustsõstra marju korjatakse käsitsi, see läheb otsemüüki. Marjade müügihind: kombainiga korjatud marjad 3 EUR/kg, käsitsikorjatud marjad 6 EUR/kg ja isekorjajatele müüakse mustsõstart hinnaga 2,50 EUR/kg. Maasikasortidest peamine on Polka (Soomes kõige populaarsem sort), järgneb Bounty (on pisut hilisem, tumepunased marjad, hästi magusad) ja uue sordina Lumottar (ahvatlevalt erkpunased, ilusad ja magusad marjad). Maasikaid korjatakse käsitsi. Maasikasaagist 1/3 läheb tööstusele, 1/4 isekorjajatele (saavad osta odavamalt hinnaga omakorjatud marju) ja ülejäänud marjad lähevad kohapeal või turul otsemüüki.

Niisugune on näitena ühe tänapäevase eduka Karjala-Soomes

mahetalu lugu, mis seotud nii marjakasvatuse kui mesindusega. Edu ei tule vaevata, selle taga on noore talupere selge soov ja suur töö, et enda ja laste tulevik just sellise maalähedase eluviisiga siduda. Selle talu tegemistest leiab mõndagi, mida ka Eesti hakkajad talupered saavad enda eesmärkide ja tegevuste seadmisel tarvitada.

Mahemesinike koostöö toob edu

Mahemesinduse seisukohast on oluline ja mesinikele kasuks koostöö, mis Joensuu-Kitee piirkonnas on hästi välja kujunenud. Selle keskmeks on kujunenud Harri ja Pirjo Tervoneni suur mahemesila, mille kaudu saab tuge enamik ümbruskonna väiksemaid mahemesinikke. Tervonenide mahemesilas on enam kui 800 mesilasperet, mis paiknevad grupiti laiaili suures puhta loodusega mahepiirkonnas Venemaa piiriladel. Korjema on mitmekesine ja mesilastele sobiv, pakkudes meetaimede õitsemisel kevadest kuni juuli keskpaigani kestvat konveierit. Tänavust meesaaki on mesinikud hinnanud üsna kenaks – keskmiselt nii 60+ kg mesilaspere kohta.

Harri Tervonen on oma mesilas välja arendanud üsna heal tasemel meekäitlemise tehnilised võimalused. Kasutusel on lähkervurr 120 kärjele ja tsentrifuug-separaator kaanetisevahast mee eraldamiseks – need seadmed ostis ta Juhani Waaralt. Vurriruumi võimekus on suur, seda saab kasutada ka teistele mahemesinikele teenuse osutamiseks ja vurritada nende mett, kui vaja. Samuti ostavad Tervonenid teistelt mahemesinikelt hulgihinnaga 6.50-7.00 EUR/kg mett, mis on väiksematele mesinikele üsna hea võimalus meemüügi muresid leevendada. Nii omatoodetud kui kokkuostetud mahemee

Tervonenid pakendavad ja müüvad kaubanduskettidesse, kus mahemett hinnatakse ja kellega neil on välja kujunenud pikaajaline usalduslik koostöö. Mahemee hind kauplustes on tavameega võrreldes umbes 10% kõrgem.

Mahemesi Kuopio turul – 18-20 EUR/kg.

Väiksematele mahemesinikele on probleemiks mahesuhkru ostmine võimalikult soodsalt, samuti mahevahast kärjepõhja valmistamine oma mesilale. Tervonenid aitavad ümbruskonna mahemesinikke mesilaste talvesöödaks vajaliku mahesuhkru hankimisel ja vajaduse korral valmistavad neile ka suhkrulahuse. Tänavu ostetud mahesuhkur pärineb Indiast ja maksab 1.30 EUR/kg. Varem on mahesuhkrut saadud ka Argentiinast ja Brasiiliast. Euroopas on viimasel ajal antud mahemesindusele tungiv soovitus: kasutage Euroopas toodetud mahesuhkrut! Tervoneni juurde koguvad ümbruskonna mahemesinikud ka oma vaha kokku ja tellivad suures koguses mahe-kärjepõhja teenustööna Lahtise Vahavalimos. Nii on mahemesinike koostööst kõigile osapooltele suurt kasu ja see ei tule kellegi arvel, vaid ühistöö viljana. Kindlasti annab neid võimalusi ka Eesti mahemesinduses laialdsemalt kasutada.

Soomes Aastamesiniku mahemesilas

Omaette põnev kogemus meie

mesinike grupile on Soome Aasta Mesiniku 2018 Jouko Mönkköneni ja tema abikaasa Anne külastamine nende Leppävirta mahedas kodumesilas. Mönkkönenide pere on 30 aastat tegelenud maasikakasvatusega ja viimased 20 aastat ka mesindusega. Mahetootmine sobib nii maasikakasvatusele kui mesindusele. Mesindusega alustamise põhjus oli selge: mesilaste tolmeldamine suurendab maasikasaa-ki ja maasikate kvaliteeti on parem (hästitolmeldatud marjad on suuremad ja ilusamad). Lisaks on mesilasi juba kümmekond aastat kasutatud maasikaõitele hahkhallituse vastase preparaadi Prestop siirdamiseks.

Kui maasikakasvatuse algusaastatel olid saagid Jouko ja Anne sõnul 5000 kg ümber hektari kohta, siis mesilaste kasutamisega tolmeldamiseks suurenesid maasika hektarisaagid 7000-9000 kg tasemele. Hahkhallituse tõrje tulemusena suurenes hektarisaak veelgi, ulatudes keskmiselt 10 000 kg ümber. See on selge kiitus mesilastele ja maasikakasvataja-mesiniku edumeelsusele!

Mönkköneni mesila ümbruses on suhteliselt head looduslikud korjemaad. Tänavu oli meesaak keskmiselt 55-60 kg pere kohta. Kuid parimal aastal 2014 on saadud 50 mesilasperelt 5 tonni mett, seega keskmiselt 100 kg pere kohta! Meemüük on kodust püsiklientidele, samuti laatadel, osa ka hulgimüügina Kitee suurmesinikule Harri Tervonenile. Mee hind kodumüügil: meepurk 450 gr maksab 7 EUR, seega kilohind on keskmiselt 16 EUR/kg. Mahemesi lisab Soomes mee hinda umbes 10% jagu.

Jouko Mönkkönen peab itaalia mesilasi farrar-raamidega korpused.

tarudes. Kasutatakse puitseintega korpuseid, nagu mahemesinduses nõutud, ja tarude all võrkpõhjasid. Varasematel talvedel hoidis ta võrkpõhjad avatuna, kuid viimasel talvel on võrkpõhjad suletud – talvitumine on läinud paremini. Kokku on 12 eri asukohaga mesilagruppides 60 mesilasperet. Neist 11 gruppi on ümbritsetud elektritaraga – karuht on suur.

Mesilastarud on kaitseks karude vastu ümbritsetud elektritaraga.

Elektritaru rajamisel maksab Soome riik aiamaaterjali ja generaatori hinna, aku (ja päikesepaneeli) ostmise ning aia püstitamise kulu on mesiniku kanda. Kogu mesilakõigi mesilagruppide kohta on mesiniku omavastutus 150 EUR, ülejäänud karukahjude summa hüvitatakse mesinikule vastavalt hinnakirjale.

Viimastel aastatel on Jouko Mönkkönen kasutanud mesilasperede suvisel laiendamisel ema-üleval-korpuses meetodit. See tähendab, et ema on alati ülemises korpuses ja selle all on emaalduvõre, mille alla omakorda laiendatakse meekorpuseid. Praktiliselt tõstetakse ema koos 2-3 haudmekärjega iga laiendamise korral üles tühjadele kärgedele ning haudmekärjed jäävad kooruma alla teisisi, tõstes emaga korpused haudmekärgi perioodiliselt alumistesse korpustesse ja lisades emale

munemiseks asemele uusi kargi. Ema-üleval meetodit propageeriti Soomes mõne aasta eest tublisti ja ka Eestis leidus katsetajaid, aga vähesed on selle meetodi juurde jäänud.

Vurriroomis selgitab Jouko meile oma mesindustehnoloogiat.

Kui Jouko tahab tekitada mesilasperedes kaanetatud haudmest vaba perioodi, siis annab ta emaga korpusesse kärjepõhjaga raamid. Selliste uute kargede ülesehitamine ja haudme kasvatamine võtab siis rohkem aega ning enamik hauet jõuab vahepeal kooruda. Mõnikord kasvatatakse alumistes korpustes avashaudmelt aseema, see paarub ja hakkab alumises korpuses mune. Juulikuus meevõtmise järel eemaldatakse emaalduvõre ja pere jääb ühele emale kas mesiniku või mesilaste valiku kohaselt.

Linnamesindust saab kombineerida maamesindusega

Kolmanda näitena Karjala-Soome mesinikest tooksin esile Lappeenranta mesiniku **Jouko Kolhoneni**, kes on ühtaegu nii linna- kui maamesinik ja töötab peale selle veel ka kiropraktikuna. Tema mesinduskeskus asub Lappeenranta linnas vana linnuse alal, millest ka firmanimi – Linnusemesila. Aga lisaks on tema mesilaspered tehnikailikooli juures linnaservas ja mõned koguni linnavalitsuse röödul. Nii tehnikailikool kui linnavalitsus saavad osa mesilaste kogutud mett endale ja

kingivad seda oma külalistele kui ehedat linnatoodet. Sellega propageeritakse ühtlasi mesilasi kui puhta linnakeskkonna liigirikkuse hoidjaid ja kaitsjaid.

Jouko Kolhoneni poeg Tommi käis mõne aasta eest mesinduskursusel ja on nüüd juba mesilas tublisti ametis. Kolhonenide mesilas on praegu 65 mesilasperet, kuid plaan on Tommit rohkem rakendada laieneda 150+ mesilaspere tasemele. Sellega saab suurendada veelgi ümbruskonna põllumeestele ning aiapidajatele ja marjakasvatajatele pakutavat tolmeldamisteenust. Nõudlus tolmeldamisteenuse järele on laienemas. Sealjuures pakutakse maasika- ja vaarikakasvatajatele lisaks marjapõldude tolmeldamisele ka hahkhallituse tõrjepreparaadi levitamist marjataimedele õitele, suurendades nii veelgi kvaliteetsete marjade saaki.

Jouko demonstreerib uhkusega Honey-Flow taru, kust mesi saab otse kargedest purki voolata.

Jouko toob näite, et põllumees võib saada temalt tolmeldamisteenuse ostmiseks riigilt toetust 500 EUR/ha, kui tolmeldamas on vähemalt 2 mesilasperet hektari kohta. Põllumees maksab sellest summast röömuga 400 EUR/ha Joukole, sest lisaks temale jäänud rahale 100 Euro/ha suureneb tema põllu- või marjasaak tuntuvalt. Aga Jouko röömustab samuti, sest 200 EUR/pere tolmeldamistasu ei ole ju paha, meesaak peale selle! Muuseas käivad Jouko mesila-

sed tolmeldamas ka köömnepõldu ja selle tulemusena suurenevad köömnesaak 2% või enamgi. Soome on üks maailma suuremaid köömnepõldude ja põllumeeste huvi mesilaste tolmeldamisteenuse tellimiseks köömnepõldudele aina kasvab.

Mesilaste talvesööta antakse kummilpööratud plastämbriga, mille kaanese on puuritud 2 mm läbimõõduga avad.

Jouko Kolhoneni mesilast lahkudes käime veel vaatamas Lappeenranta järve äärde püstitatud Liivalinna. Liivast ja liimainetest ning täidismaterjalist püstitatakse suve keskel põnevaid kujusid ja rajatisi, mis on eriti turistidele huvipakkuv ja omapärase ekspositsioonina avatud septembrikuuni. Igal aastal on Liivalinna teemaks valitud mingi antud aastale iseloomulik ajalooline tähtpäev või sündmuste kogum. Nii oli mõne aasta eest Liivalinna teemaks Kalevala lugudest välja toodud stseenid. Tänavuse Liivalinna läbiv teema on Mitmekesine Euroopa. Näiteks ühe liivakujude osaga tähistatakse jalgpalli maailmameistrivõistlusi Venemaal. Siis veel liivaskulptuuride grupid Prantsusmaalt, Itaaliast, Skandinaavia trollimotiividega... Ühe skulptuuride grupiga märgitakse ära ka Eesti, Läti ja Leedu 100. juubelit.

Lappeenranta liivalinn – Euroopa 2018

Eesti, Läti ja Leedu 100.juubelit tähistav liivatorn.

Meie reisi viimase päeva hommikul kohtume Kotka piirkonna mesinike seltsi juhi **Osmo Pehkoneniga**, kes tutvustab meile sealse seltsi ajalugu ja praeguseid tegevusi. Kymenlaakso (Kotka) Mesinike Selts asutati 100 aastat tagasi, 3 päeva pärast Soome Vabariigi väljakuulutamist. Kui Kymenlaakso MS tähistas oma 100 aasta juubelit, siis saatis Soome president Sauli Niinistö neile auväärse juubeli puhul tervituskirja. Seltsil on praegu 58 liiget ja 8 pere-liiget. Liikmemaks on 20 EUR, pere-liikmetel 2 EUR. Kuna selts on ka Soome Mesinike Liidu liige, kogutakse ka SML liikmemaksu 53 EUR/aasta. Lisaks kogutakse mesilasperede arvu kohast lisa-liikmemaksu 1 EUR ületalvitud mesilasperede kohta.

Külastame Kotka Mesinike Seltsi ühe vanema ja auväärsema abielupaari mesilat. Mees on 87 aastat vana, aga väga nooruslik – 72-aastaselt jooksis ta veel läbi Pariisi maratoni. Naisel on täitunud 78. eluaasta. Nad on olnud pikalt abielus – 1. septembril 2018 saab 55 aastat täis. Naine töötas varem haiglas, oli meditsiiniõde ja günekoloog ning on oma sõnul olnud osaline 370 lapse sündimisel. Neil endal on 2 last. Maja ja mesila asuvad ilusal krundil jõekaldal pindalaga 2000 m². Perel on ilus ja hästihooldatud õunapuuaiad, kus mesilastel on kevadeti rohkesti tolmeldamistööd.

Perekonna mesila on varem olnud suurem – kuni 60 peret. Praegu on 15 peret, rohkemast ei käi jõud üle. Kasutusel on langstroth-kärgedega plasttar-

Meie mesinike reisigrupp koos pererahvaga nende õunaaia ja tuuliku ees.

Mesindussuvi 2018 on olnud hea, meesaak keskmiselt 40-50 kg pere kohta. Meemüük on korraldatud kodust n.-ö. värvast, sageli koos õuntega. Naine on aktiivne ja edukas mee- ja õunamüüja värvast. Palju on püsikliente, kes ostavad igal suvel just nende mett. Praegu on mesilasperedel juba sööt peal, ka tümooliribad söödanõude all. Tarud on jalgadega alustel. Talveks

tõmmatakse alustele võrk ümber –

Mesitarud krundi serval jõekaldal.

Mesinikel jätkub innukat juttu ja erinevaid emakeeled ei ole takistuseks.

muidu käivad tihased võrkpõhja alt toksimas ja mesilasi häirimas.

Helsingi linnamesindus laieneb kiiresti.

Enne Helsingist laevaga koduteele asumist jõuame veel saada pisutki tuttavaks Helsingi linnamesindusega. Siin on meile abiks **Markku Pöyhönen**, kellega oleme

tuttavad juba varasematest koh- tumistest nii Soomes kui Eestis. Alustuseks viib ta meid 1. ring- tee lähisel asuvasse suvilarajooni, kus on enam kui 200 väikemaja. Suvilarajooni servas tulvavete kait- sevallil taga kraaviserval on 3 itaalia mesilasperet. Piirkonna elanikele mesilased üldiselt meeldivad.

Kõik algas 1995. a. Rootsist päri- neva idee kohaselt, et mesilased võiksid olla suvilate ja äärelinna piirkonnas kasutusel tolmeldajate- na. Kohalikud elanikud olid alguses pisut ärevuses, kui mesila rajami- se mõtet hakati arutama. Aga siis teatasid linnaametnikud, et nad võtavad mesilased oma aedadesse – et elanikke rahustada ja mesi- lastega harjutada. Paari aastaga veendusid elanikud, et mesilased ei ole ohtlikud ja tõesti eriti ei nõela. Aga õunapuud hakkasid rohkem ja ilusamaid õunu andma – mesi- laste tolmeldamine mõjus! Seejärel saadi kohalikult kogukonnalt mesi- laste paigutamiseks avalikule alale juba roheline tuli.

Mesila Helsingi äärelinnas suvilate kõrval.

Markku kontrollib mesilaste lisasööda varu.

Ümbritsevate suvilate elanikud ostavad meelsasti kohalikus mesilas toodetud mett. Markku isa müüb suure osa mett kohapeal maha, hind on hea. Ülejäänud mesi pakitakse 250-grammistesse purkidesse ja müüakse kui kohalik linname- si maha jõulutulul – 10 EUR/purk ehk 40 EUR/kg. Lähialamesi – see on Soomes kutsuvalt hea loosung!

Käime veel ühes Markku lin- namesilas, mis asub Helsingi Observatooriumi tagaõues – seal on 3 peret. Mesilased on siin farrar- raamid. Markku kõigist mesilaspere- dest umbes pooled on langstroth- kärgedel ja talvituvad ühes korpuses. Farrar-raamid pered talvituvad kahes korpuses. Observatooriumi ümbruses on hea korjema, pargid ja rannaäärsed puistud.

Mesila algus oli omapärane. Observatooriumi territooriumil on palju pärnapuid. Autoomanikud kurtsid, et puudelt tilgub magu- sat vedelikku ja see määrib autosid. Markku ütles selle peale ülemusele: aga proovime mesilasi, las kogu- vad selle magusa vedeliku kokku. Saadigi katsetamiseks kaubale – ega mesilased ei hakka inimesi nõelama. Kõik oli hästi, puulehed enam nii palju ei tilkunud ja keegi nõelata ka ei saanud. Tagahoovis korraldatakse suviti avatud lastepäevi – sellepä- rast on tarud hoovi taganurgas. Ja ka madal metallvõrk on tarude ees piirdeks, et lapsed otse mesilaste vahele ei jookseks. Tarude kõrval on umbes 2 m kõrgune aiaga välis- müür, seega ei saa ka müüri taga liikujad nõelata.

Observatooriumi tagaaias oli tänavu hea meesaak – 60–80 kg pere kohta. Osa mett saab obser- vatoorium, paneb selle oma pur- kidesse ja kas müüb või kingib. Ümbruses on hea korjema ja järgmiseks suveks tuuakse siia veel

neljas pere ka lisaks. Talveks viib Markku kõik mesilaspered linna lähistele Tuusulasse – merest kau- gemale. Külma meri aeglustab keva- del mesilasperede arengut. Maikuu keskel toob ta mesilaspered tagasi suvisele korjekohale.

Mesilaspered Helsingi Observatooriumi tagahoovis.

Üks Markku mesilaid asub Helsingist idas ühel saarel ja seal peab ta tumemesilasi. See on üks osa Soome tumemesilaste populat- siooni laiendamise projektist, mida juhib Soome Mesinike Liit. See on 3-aastane projekt mahuga 250 000 EUR ja eesmärgiga anda tumeme- silastele Soomes tagasi nende aja- looline koht. Soome tumemesilaste projekti raames on kavas alustada ka geeni- ja DNA-uuringuid, tume- mesilaste genofondi hindamist ja kaardistamist. Projekti kaugemaks eesmärgiks on taastada Soomes ajalooliselt omane tumemesilaste leviku üsna lai areaal.

Helsingi linnaesinevate seltsis on kokku 270 liiget, ja see arv aina suureneb. Helsingi erinevates piir- kondades ja eeslinnades peetakse kokku juba mitusadat mesilaspere- ret. Markkul ja tema kolleegil on kahe peale kokku 60 mesilasperet Helsingis ja linna lähedal. Markku põhitöö on talvel seotud Helsingi loomaaiaga, suvel aga võtab ta roh-

kem aega mesilastega toimetami- seks. Nagu linnaesinevate Soomes üldiselt, nii on ka Markku mesindus vähehaaval laienemas.

Sellega hakkabki meie mesinike Soome-seiklus lõppema. Öhtuse Helsingi sadamas ootab juba laev, et meie reisigruppi koduse- le Eestimaale tagasi viia. Kui laev

mootori mürisedes Tallinna-tee- alustab, on reisilistel aega möödu- nud neljale Soome-päevale taga- si mõelda. Selja taha jääb tore ja õpetlik reis mõnuses mesinike seltskonnas, kohtumised ja arute- lud külalislahkete Soome mesinike- ga ning ka lihtsalt Soome kaunike maastike ja põnevate külastuskoh- tade nautimisega! Mesinike suur

tänu reisikorraldajale Mariannele ja tema filosoofilisele reisipõhimõt- te väljendusele - Alustame Algusest. Järgmiste ühiste reisideni!

Eesti mesinike Soome-reisi meenutas ja pildid tegi

Aleksander Kilk

NOORUSMÄLESTUSI MESILASTE TALVITUMISEST

Mind kurvastab siiani, et mesi- lased peavad end soojendama tal- vekobaras 12–24 °C. Ega mesilane polegi herilane ega konn, kes ei karda külma. Õnneks oskab mesi- lane ise oma talvekobarat soojen- dada, selleks süüa ja töötada, oma eluenergiat raisata. Kui aga inimene hakkab seda sooja niiskuse eemal- damise sildi all sundventilatsiooniga (korstnatõmbega) eemaldama, võib mesilane hätta jääda ja tema surm tuleb enne kevadet!

Seega tuleks sundventilatsioon sooja kokkuhoidmiseks asendada vaba ventilatsiooniga, mida mesila- sed saaksid ise teha ainult vajadu- sel. NB! Kurb küll, aga see vajadus on muutlik ja mesinik ei oska seda mõõta ega ette näha. Kuid siiski saab neid võimalusi mesilaste jaoks luua!

Minu mesinduse esimestel aastatel (umbes 40 aastat tagasi) tal- vitusid mesilased õpikute ja paljude mesinike õpetuste järgi. Kevadel olid pesaruumid märjad, hallitanud. Mesilased olid paisunud tagake- haga ja puhastuslend toimus taru esiseinal või katusel. Kurb pilt. Siit saabus suur tõehetk muutusteks.

Viskasin uued ja hõredad lina- luukotid pesa pealt lakale, sügisel panin mesilasperete peale ainult lasteaia vatist madratsid (kahekord- selt). Seda ei lubanud ükski õpik. Muidugi ei keeranud ma serviti ka ühtegi raami vaheliistu. Talvitumist

puuõones jäljendasid ka soojusta- tud otsalauad-matid, mille asetasin tarupõhjast 3 cm kõrgusele. Ka kär- jeraamid tõstsin umbes 1 cm võrra ülespoole. Selliste täiendustega jäljendasin kunagise eesti taru sah- telpõhjade häid talvitumisvõimalusi. Nüüd sain nohiseda: pea kõik mesi- laste toodetud soojus on säilitatud, aga kas vaba ventilatsioon raamide alt, külgedelt ja pesamattide pealt on piisav? Tegin ka katuse ventilat- siooniavad suuremaks – kuni 3 cm läbimõõduga. Seega sai värske õhk vabalt ümber mesilaspesa ringelda. Sellele võisid hoogu juurde anda või pidurdada mesikobara alumise- sed mesilased, vastavalt vajadusele. Nüüd, üle 30 aasta hiljem, saan öelda, et need muudatused olid piisavad. Talvel avariiahuet pole, kevadel on kõik kuiv, langetis mini- maalne.

Järgmise põhjapaneva panuse leidsin vene teadlase Jaškovi 1985. aasta paiku ilmunud raamatust “Taru mõjust mesilaspere soojusrežiimile”. Muu hulgas oli seal kirjeldatud süsi- happegaasi (CO₂) mõõtmisi mesi- lasperes ja selle vähesest suuren- damisest tulenevat mesilaste aine- vahetuse aeglustumist. Uskumatu, aga käes oli jälle suur tõehetk, sest nüüd mõistsin hea talvitumise põh- just avatud ülemiste lennuavade- ga tarudes. Sellekohased teated olid kirjas juba enne sõda ilmunud mesindusajakirjades.

Nüüd novembris topin samaaeg- selt bipiini raviga lennuaugud lehte- de või rohu “sodiga” kinni. Katan ka keeratud lennulauga. Hiired ei saa tulla ja linnud kopsivad, aga ükski mesilane ei saa välja, linnud lahku- vad jäädavalt. Hurraa!

Nüüd sain kontrollida (jaanua- ris) ka mesilaste “magamist” uudes keskkonnas. Voolikuga kuulasin ja koputasin – vaikus; koputasin uuesti, kõvasti – ikka vaikus. Kas kõrgenda- tud CO₂-sisaldus mõjus tõesti hal- vasti? Tegin pesa pealt lahti: mesila- sed liigutasid ainult jalgu! Ideaalne! Elus! Korras!

Peale talve, märtsi keskel, avan lennuaugud, puhastan ja olen rõõmus: kõik on kuiv ja korras. Mesilased teevad nüüd sooja ilma- ga puhastuslendu, millal tahavad – võivad ka “magada” kasvõi mai- pühadeni. Mesilaspered asuvad ju veesoonte ristidel. Sealsed magnet- väljad on mesilaste jaoks kõneka- mad kui inimeste jaoks. Kas ees on korje ja head ilmad või pole?

Igal juhul on tarud peale puhas- tuslendu nii seest kui ka väljast kui- vad ja puhtad. Kõik mesilased ole- sid nagu alles ja terved! Muidugi ei tea ma midagi naabrinaise pesukui- vatusplekkidest – juba umbes 30 aastat! Mesinik olla on uhke ja hea!

Austusega väga vana mees Hain Taim

IMEDEMAA GRUUSIA

Selle aasta septembris külastasin koos abikaasa ja sõbrannaga Gruusiat – müstilist imedemaad, täis legendide ja saladusi. lide legendi järgi jagas Jumal erinevatele rahvastele maatükke, grusiinid olid aga hõivatud külaliste võõrustamisega ja jäid hiljaks. Järele oli vaid kõige parem maa-ala, mille kõigevägevam soovis endale jätta. Kahetsustundega loovutas ta selle grusiinidele tingimisel, et nad suhtuvad külalistesse alati lahkelt ja südamliselt.

Internetist ja raamatutest ning sõpradelt kogutud info põhjal ootas meid maapealne paradüüs – iidne ajalugu, unikaalsete maalingutega vanad kirikud ja kloostrid, ainulaadne kultuuripärand, vaheldusrikas ja lummas loodus, maitsev ja traditsiooniline Gruusia köök, mille kõrvalt ei puudu vein ning tõeline külalislahkus, mis paneb võõraid tundma kui kodus.

Veel unine Tbilisi võttis meid vastu hommikul kell neli päikesetõus punetavate kirikutornide ja tänavatel töötavate kojameeste saganas. Lennujaamas ootas meid reisisuht Gela (kaelas silt nimega “Maire”), kelle leidsime kodutööd tehmas Tripist. Ta oli meie ingel ning väejuht kogu reisi aja. Tema suurepärase, mõnusa aktsendiga vene keel, muhe huumor ning külalislahkus, mis peegeldas iidse rahvuse hinge ja grusia loomust, võlus meid kohe esimest päevast.

Tema tumeda nahkisuga linnamaastur viis meid välguskiirusel mugavasse peremajutusse, et sõidutada meid puhanutena edasi keha kinnitama. Toidulaud, mille taha me siis maandusime, oli nagu pulmalaud või hoopis nagu kaetud tervele roodule. Salatid, hautatud loomaliha võrtsikas kastmes, hatšapuri (juustupirukas), hinkaalid (suured pelmeenitaolised küpsised, täidetud lihaleeme ja lihaga). Magustoiduks kogu Gruusia puuviljade valik. Laualt ei puudunud Gela omavalmistatud tšatša (viinamarjapuskar) ja hea vein. Peale sellist söö-

Linna kohal asuva 4. sajandist pärineva Narikala kindluse müüridelt avanes suurepärase vaade linnale, kus on rohkesti uhkete freskodega kaunistatud kirikuid, samuti elegantse fassaadiga juudi sünagoog. Pilku püüdis Gruusia uhke parlamendihoone, Tbilisi ooperi- ja balletiteater, Riiklik galerii. Vanalinnas on palju puurõdudega maju. Meie teele jäi hulgaliselt kohvikuid-restaurant, esinduskauplusi ning erinevaid väikesi poekesi. Veinide valik poodides on üüratu. Minule kui võhikule, alkoholimaailmas mitteorienteerujale, ei aidanud valiku tegemisel kaasa ka degusteerimine. Valisin ilusama etiketi järgi. Kõik olid head. Rääkides alkoholist, teatas Gela, et Gruusias kostitakse külalisi alati väärilise joogiga (tšatša või veiniga), mitte kunagi õllega.

Mitte keegi ei lahku Gruusiast külastamata sealseid veinikeldreid. Meile selgitati ja põhjendati miks Gruusia on veinide hääl. Siin on veine valmistatud 8000 aastat ja selle põhjenduseks korraldas Gela meile tutvumise lausa nelja veinikeldriga. Osas väiksematest perefirmadest, kellel on oma viinamarjaistandused, valmistatakse veini vanamoodsalt. See valmib maa sisse asetatud anumates. Siin kostitatakse külalastajaid traditsiooniliste söömaaegadega, kus jälle laud nagu äke ja vein voolab ojadena.

Kohalikud peavad tõsisemeelselt kinni Jumalale antud lubadusest tõsta külalised au sisse. Külaliseks olemine tähendas meile Gruusias süüa ära sadu hinkaalet, juua ära päris palju veini ja tšatšat, kuulata seltskonnajuhtidelt-toostiütlejatelt (tamadadelt) ära tooste, mis räägivad naisest, armastusest, elust, surmast, lastest, sõprusest, rahust, õnnest jne. Kui viinamarjaistanduses korraldati marjade korjamise lõpetuseks “püha õhtusöömaaeg”, juhtus, et toostiütleja väsis peale kümnendat toosti nii ära, et me ei saanud enam aru, millest ta rääkis. Aga siiski oli see imeilus päev. Mahlatsehhide poole vuras sadade tonnide viisi viinamarjakoormaid. Meil olid kunagi kuivatite ees viljakoormate järjekorrad, seal aga ootasid 50-60 autot viinamarjade mahalaadimist.

Suuremad, uhkemad veinikeldrid on kilomeetrite viisi kaljude sisse ehitatud tunnelid, mille seinad on vooderdatud tuhandete veinipudelitega. Veini saab ohtralt degusteerida ja kaasa osta. Veinisõpradest turistide lõbustamiseks olid Kevareli veinikeldris tööle palgatud uhkeid grusia rahvariideid ja kinžalle kandvad vuntsidega mehed, kes mitmehääle laulu vaheaegadel härjasarvest veini rüüpasid.

Tulles tagasi pealinna, siis seal on mugav kasutada soodsa hinna ja suure masinate arvu tõttu taksoteenusid. Liikuda saab ka busside, maršrutkade ja metrooga, mis ehitati juba nõukaajal. Tbilisi olevat kogu Lõuna-Kaukaasia suurim linn ja tähtsaim liiklussõlm. Me ei kahtle selles.

Gela selgituste põhjal on Gruusia külastamiseks head kõik aastaajad. Kevad on mõnus maheda õhutamatuuri ja kaunite lilleväljade tõttu. Siis on ilm temperatuuride poolest meie inimestele paras, aga sademeterohke. 25-30-kraadise suvega on mägilaste maa pungil turistidest. Mõnusalt soe sügis oma küpsete puuviljade ja ääretult värviküllase loodusega meelitab kohale Baltimaade ja Skandinaavia rahvaid. Talv pakub suusakuurort Gudauri näol unustamatuid elamusi mägedehuntidele ning seda peetakse suusasihtkohtade seas üheks tõusvaks täheks. Gruusia näol on tegemist ühe kõige ökoloogiliselt mitmekülgsema kohaga maailmas. Seal on 12 erinevat kliimavööndit, subtroopikast mägede ja kõrbeteni.

Gruusia on veel paljude maailma inimeste jaoks avastamata pärl.

Meie avastused algasid Tbilisist paarikümne kilomeetri kaugusel Mtshethast – Gruusia endisest pealinast. Paaritunnine jalutuskäik turistidele mõeldud käsitöö- ja kunstitänava lõppes muidugi rahakoti kergendamiseks. Sama linna külje all, suure mäe nõlval asuvast Jvari (Püha Risti) kloostrist sai alguse ristiusk Gruusias. Meie teele jäi võimas Gudauri suusakompleks, Telavi linn kuulsate Kevareli veinitunnelitega, Gveleti kosed ja veel palju maalilisi mäenõlvakuid grusiinidele armsate kirikute ja kloostritega.

Reisikavasse oli sisse kirjutatud ka vähemalt ühe mesila külastus. Meie armas reisi- ja autojuht andis endast parima. Ta viis meid kokku mitme mesinikuga, peatas auto tee ääres mett pakuvate lettide juures. Hooaeg oli lõppemas ja tumedapoolsed mesilased liikusid loiuult sisse-välja. Pered olid koondatud. Saime teada, et Gruusias pole üldse mitte lihtne mesindada. Noorematel mesinikel on ratastel rändmesilad, millega sõidetakse isegi 300 km kauguste alpi aasadele, kastanite õitsemiskohtadesse, pärnasaludesse jne. Väga heal aastal saadakse pere kohta kuni 50-60 kilo mett. Paljud mesinikud toodavad oma tarbeks ja vähesel määral ka müügiks mesilasema toitepiima. Suurim mesilasema toitepiima tootja (40 kg) asub Tbilisist mõnekümne kilomeetri kaugusel. Varroalestaga võitlemiseks kasutatakse Agrobiopromis toodetud ribasid ja pipiini. Importmesi

pakub kõva konkurentsi. Kohaliku mee kilohind kodust ostes oli 8 eurot. Hoian kaasa ostetud kastanimee purki küll ainult maitsemiseks, aga kauaks sellest ikka jätkub?

Gruusia inimesi ühendab tugev usk Jumalasse, oma maasse ja looduse jõusse. Muljed Gruusiast on soojad ja päikeselised. Mis sest, et seal on veel alles paras kogus nostalgiat, räämas nõukaega, koledat korterelamuarhitektuuri, mõnusat hoolimatust – kõik see ei varjuta lõunamaiselt tundeküllast temperamenti, Gruusia iidseid hooneid, võrnat loodust ja külalislahkust (mis tuleb siiski välja teenida) ega vähenda soovi külastada veel kord seda paljude poolt paradiisiks ristitud maad.

Üllatav oli veel see, et Kahheetias asuvad majad suhteliselt väikestel kruntidel. Kuski eemal on aga pere suuremad maavaldused koos viinamarjaistandusega. Põldudel käiski juba vilgas tegutsemine: korrastati viinamarjaväete ja põletati kuivanud oksid. Kõik ikka selleks, et sügisel rohket saaki koguda ja maitavat veini valmistada.

Muljed Gruusiast on soojad ja päikeselised. Proovin minna sinna sügisel tagasi – tahaksin nii väga ise viinamarju korjata ja veinitegemisel kaasa lüüa! :)

Gruusias ei kasutata viinamarju ainult veini tegemiseks. Seal valmistatakse ka väga maitvat saperavi limonaadi. Viinamarjamahla valmistamise jääkidele on aga leitud huvitav rakendus. Pähklid aetakse niidi otsa nagu pärlid ja kastetakse mahlasegusse justkui küünalde valmistamisel. Nii saadakse “Gruusia Snickers”, nagu kohalikud maiust uhkelt nimetavad, omavahel nimetavad nad seda tšurtšelaks.

Tõepoolest, grusiinid on lõunamaiselt tundeküllased tegelased! Seda on näha nii nende kodustes tegemistes kui ka tänavail. Näiteks armastavad grusiinid oma emotsioone väljendada sõiduteel autot roolides ning kui turul kauplemiseks läheb, panevad nad müümistoimingusse kogu hinge.

Keskmi grusiini võib iseloomustada kui rikka sisemaailma ja suure südamega inimest, kes on uhke oma maa, rahva ja riigi üle, kellel pole küll suurt maja ja peent autot, ent kes teab, kuidas pidutseda ja kuidas oma külalist kostitada.

Reisimuljeid vahendas Maire Valtin

ILMAR SÄRG MESINIKU LOOD

Ilmar Särg, arst-mesinik või mesinik-arst – raske öelda, kumb neist on Ilmaris esikohal – on avaldanud jälle ühe toreda raamatu. “Mesiniku lugudes” põimuvad võluval viisil päriselu ja fantaasia. Mesilased on kõigis selle raamatu juttudes ühel või teisel moel olemas, pea- või saatetegelastena, kuid autor räägib meile ka paljust muust: eetikast ja esteetikast, elu järjepidevusest, inimeseks olemisest ja inimeseks jäämisest, mehest

ja naisest kui terviku kahest poolest, ajast, mis antud elada ja mis mõnegi tegelase puhul jääb justkui elamata, tühjaks, kasutuks ja kurvaks. Teeb seda ilusti ja mehelikult, tähelepaneliku ja avameelse vaatele ja ületähendajana.

Enamik Ilmari juttudest on pühendatud kellelegi oma pere-liikmeist: lastele, lapselastele, abikaasale. Ju peidab end neis lugeja jaoks varjule jääv sõnum. Natuke

salapärane, intiimne, nagu raamatu lood isegi. Ja nii ongi see hea.

Lugege ja minge autori pakutud mänguga kaasa. Väärt lugemisela-mus on igal juhul kindlustatud – ja äratundmine, et siin segasevõitu maailmas on veel igavikulise väärtusega asju ja inimesi, kes neid kannavad.

Katrin Linask

MESINDUSPROGRAMM 2019-2019

PIIRKONDLIKE SELTSIDE/SELTSINGUTE ÕPPE- JA TEABEPÄEVAD JAANUARIST VEEBRUARINI 2019

ELVA MESINIKE SELTSING

Elva, Pargi 34

17.02.2019 kl. 10.00

- Valmistumine mesindushooajaks.

Võtteid lamavtarudega mesindamisel.

Lektor Tõnu Hiiemäe

- Mesindamisest Põhjamaades.

Valmistumine mesindushooajaks.

Lektor Aivar Raudmets

Info: Tõnu Hiiemäe, 5049 020,

mesindusprogramm@gmail.com

HIUMAA MESINIKE SELTSING

Käina kool, Hiiu maantee 4

26.01.2019 kl. 10.00

- Mesila majandusplaan ja turundus.

Lektor Marianne Rosenfeld

Info: Asko Maivel, 5461 6460,

askomaivel.veevalaja@gmail.com

JÜRI KIHELKONNA MESINIKE SELTS

Rae vald, Soodevahe küla, Veldi tee 1

30.01.2019 kl. 18.30

- Mesindussaaduste turustamine,

seadusandlus, toetus.

Lektor Marianne Rosenfeld

Info: Jaanus Tõnisson, 50 799 28, atikati@hotmail.ee

PÕLTSAMAA MESINIKE SELTS

Põltsamaa Kultuurikeskus, J. Kuperjanovi 1

9.02.2019 kl. 10.00

- Meemesilaste korjealad ja grupi asukohta valik.

Lektor Tago Holsting

- Mesindamine läbi Pihkva mesinke kogemuste ja

Zebo variante kasutades.

Lektor Jüri Mekšun

Info: Ain Seeder, 5250 204, ain.seeder@gmail.com ja

veebilehel www.poltsamaamesi.ee

PÕLVAMAA MESINIKE SELTSING

Kohvik-klubi Aal, Põlva, Fr. Tuglase 2

16.02.2019 kl. 10.00

- Mesilaspere areng kevadel. Kevadised tööd mesilas.

Lektor Marje Riis

Info: Ulvi Ajalik, 5660 8028, ulvi@nouanne.ee

PÄRNUMAA MESINDUSE SELTS MTÜ

Pärnu, Allika 2a

16.02.2019 kl. 10.30

- Mesindus linnas ja tehnoloogia rakendamine.

Lektor Erki Naumanis

Info: Andres Lilleste, 566 20 100

RAPLAMAA MESINIKE SELTS

Rapla kultuurimaja

10.02.2019 kl. 11.00

- Uuem mesindusinventar ja tehnoloogia mee ja vaha käitlemiseks.

Lektor Ardi Asten

Info: Viktor Reino, 5656 9013, viktor.reino@gmail.com

TALLINNA MESINIKE SELTS

Tallinn, Ehitajate tee 5 (TTÜ Energeetikamaja) VII-323

8.01.2019 kl. 18.00

- Projektide koostamine, Inventari meisterdamine puidust.

Lektor Ülo Lippa

Eelregistreerimine digitaalselt: <https://goo.gl/forms/vyC9bcyl0dwqQbG92>, osalustasu 2 eurot.

12.02.2019 kl. 18.00

- Laiendamised erinevates tarutüüpides.

Müügiperede ettevalmistamine.

Lektor Valmar Lutsar

Eelregistreerimine digitaalselt: <https://goo.gl/forms/eV1jql7z2bbbYHP22>

Info: Erki Naumanis, 5140 710,

tallinna.mesinike.selts@eesti.ee

TARTU AIANDUS- JA MESINDUSSELTS

Tartu, Soola 1a

9.01.2019 kl. 17.00

- Kuidas jõuda mesinduses väiketootjast suurtootjaks, mesinduse tasuvusanalüüs.

Lektor Rein Männiste

13.02.2019 kl. 17.00

- Mesilaspere areng ja korjema tähtsus.

Lektor Marje Riis

Info: Astrid Oolberg, 5172 476, atikati@hotmail.ee

Õppepäevade teemade ja lektorite valikus võib ette tulla muudatusi. Muudatustest tuleb ette teatada hiljemalt 2 nädalat enne õppepäeva toimumist Eesti mesindusprogrammi projektijuhile, e-mail: mesindusprogramm@gmail.com või telefonil 53 41 40 67.

SOOME MESINDUSAJAKIRJA MEHILÄINEN TELLIMINE 2019. AASTAKS

AINULT EMLi liikmetele! Aastatellimus soodushinnaga 40 eurot. Ajakiri ilmub 6 korda aastas ja saadetakse postiga. Soovijatel saata kuni 31. detsembrini oma sooviavaldus koos täpse postiaadressiga, mis kehtib alates 1. jaanuarist 2019, EMLi tegevjuhi e-kirja aadressil tegevjuht@mesinikeliit.ee või vajadusel helistada telefonil 55 92 94 37.

MESINDUSPROGRAMMI RAAMES TOIMUVAD MESINDUSKURSUSED 2019

Kursuste korraldamist toetab Euroopa Liit Mesindusprogramm 2017–2019 kaudu.

Eesti Mesinike Liidu (EML) koolituskeskuse korraldamisel toimuvad Mesinduse ABC 2019 jätkukursused tasemele B:

Sihtgrupp: algajad mesinikud, kel on juba vähemalt üks aastaring iseseisvat praktilist mesinduskogemust, kelle mesilaspere andmed on kantud PRIA põllumajandusloomade registrisse ja kes on soovituslikult läbinud eelneva Mesinduse ABC kursuse tasemele A.

Kursuse maht kokku ca 90 ak/tundi, sh kontakttunnid ja iseseisva töö tunnid. Õppegrupi suurus ca 20 osalejat. Osalemine AINULT eelregistreerimise alusel. Registreerimine avatakse ja koolituskavadega saab tutvuda veebilehtedel www.mesindusprogramm.eu ja www.mesinikeliit.ee hiljemalt 2019. a. jaanuari alguses.

Kursused toimuvad:

Võrus, veebruar–juuli 2019. Kursus algab 23. veebruaril 2019.

Loengud toimuvad Võru linnas Võluvõru Koolituskeskuses (Räpina mnt 12) ja erinevates Lõuna-Eesti mesilates.

Haapsalus, veebruar–juuli 2019. Kursus algab 2. märtsil 2019.

Loengud toimuvad Haapsalus Kongo Hotellis (Kalda 19) ja erinevates Lääne-Eesti mesilates.

Täpsem info EMLi tegevjuhi Rasmus Paesüllal telefonil 55929437.

MESINDUSKURSUS EDASIJÕUDNUTELE 2019

Mesinik ja mesilaspere mesinduse kui tootmisharu positsioonilt

Kursuse korraldamist toetab Euroopa Liit Mesindusprogrammi 2017-2019 kaudu. Kursus on suunatud kogemustega mesinikele, kes on tootjad (sh mesindusettevõtted). Osalejate arv kuni 50.

Kursus on planeeritud kolme tsükliks:

25.01 - 26.01.2019
01.03 - 02.03.2019
29.03.2019

Koolituskava ja registreerimise info avaldatakse 2019. a. jaanuari alguses www.mesindusprogramm.eu ja www.mesinikud.ee.

Näited käsitletavatest teemadest: Meeturu kontroll; AHMi vastu võitlemise võimalused; Taimekaitse mõjud mesindusele; Taimekultuuride tolmendamine Eestis ja maailmas; Mesindusprogrammi 2019-2022 tegevused mee tootjatele; PoshBee projekt jt.

Kursus on ühtne tervik ja vajalik on osa võtta kõikidest õppepäevadest, kokku ca 37 tundi.

Toitlustamine ja majutus on tasuta. Loengute eest tasub mesindusprogramm.

Info mobiililt +372 53466994 (Liana)

MESINIKE ÕPPEREISID 2019. AASTAL

13.-18.aprill: Poolamaa aindus-mesindus

Programmis: Euroopa tuntuima mesinduskooli "PszczelaWola" mesila, labor ja õppetöö, tutvumine Lublinis asuva mesinduskooperatiivi "Apis" tootmisega, suur mesinduskauplus ja mesindusfirma tegevused, aiand Poolas ja tagasiteel Lätis. Poolas tõlge poola keelest vene keelde ja siis vajadusel eesti keelde.

9.-17.mai: Austria-Baierimaa maaelu koos mesinduse ja kuulsate Ludwigi lossidega

Programmis: erinevad maaelu tutvustavad külastuskohad, kohtumised mesinikega. Kultuuriprogrammi jäävad kuulsad Ludwigi lossid. Kohtumistel tõlge saksa keelest eesti keelde (Katrin Linask).

12.-18. august: õppereis Valgevenes

Programmis: põhjalik ringreis ja tutvumine Valgevene maaelu ja mesindusega, lisaks kultuuriobjektid. Reisijuhiks Valgevene mesinike koolitaja/õppereiside korraldaja. Tõlge vene keelest eesti keelde.

2.-4.august: Leedu mesindusfestival

Koostöös mesinike tuntud sõbra, Leedu mesiniku Sigitasega. Traditsioon, mis on Leedus kestnud üle 40 aasta.

8.-16.september: Venemaa mesindus ja kuldne ring ümber Moskva

Koolitaja bussis ja tõlge eesti keelde Aleksander Kilk.

NB! Reis toimub, kui 1. maiks 2019 on registreerunud piisavalt huvilisi.

21.-29.(30).september: Moldova mesindus

Programmis: läbipõikel Ukrainas kohtumised Ukraina ja/või Taga-Karpaatia mesinikega, Poolas mesinduskauplus, põhirõhk reisil Moldovas mesinikel ja veinipiirkonnal ning kultuuriringil. **Variant B, juhul kui poliitiline olukord seal läheb kriitiliseks, on Serbia ja Montenegro.** Kuupäevad ei muutu. Koolitajateks reisil Marje Riis ja Metsamesinik Ülo Lippa.

Täpsem info www.mesilasperereisid.ee või telefonil 50 29 006 (Marianne Rosenfeld)

Soovime Õnne!

Ilmar Ernits	1. detsember	91	Vello Koosapöeg	14. jaanuar	75
Leili Suits	1. detsember	82	Ott Kuldkepp	14. jaanuar	75
Elmar Susi	12. jaanuar	91	Heino Vill	9. detsember	70
Karl Kruustük	28. jaanuar	86	Arved Angerjäv	28. detsember	70
Tõnu Kirs	8. jaanuar	83	Valdor Smill	24. jaanuar	70
Aarand-Eduard Kuimet	21. jaanuar	83	Laine Jürgenson	13. detsember	65
Mart Holts	13. jaanuar	82	Kaie Josing	6. detsember	60
Artur Jakobson	15. detsember	81	Enn Sildoja	16. jaanuar	60
Ülo Reiljan	21. jaanuar	81	Jüri Anissimov	20. jaanuar	60
Maia Truija	19. detsember	80	Jaak Volmer	17. detsember	55
Asta Kuur	4. jaanuar	80	Mihkel Alpius	7. detsember	50
Avo Niit	15. jaanuar	79	Urmas Murumägi	21. detsember	50
Ülo Rannapalu	30. jaanuar	79			
Mati Heinmets	15. detsember	78			
Jüri Lipre	15. detsember	78			
Peep Lehtsalu	31. detsember	78			
Sulev Steinfeld	11. jaanuar	78			
Mati Vedder	24. jaanuar	78			
Rein Annamaa	9. detsember	77			
Ilmar Mõlter	3. detsember	75			
Jaan Põldre	5. jaanuar	75			

Teabepäevade korraldamist toetab Euroopa Liit Mesindusprogrammi 2017-2019 kaudu.

Toetab Euroopa Liit

EESTI MESINIKE TALVINE TEABEPÄEV

Toimumiskoht: Türi Kultuurikeskuses, Hariduse tänav 1
Toimumisaeg: 19. jaanuar 2019 kell 9.50-17.30

Laupäev 19.01.2019

- 9.00 – 9.50** Tervituskohv. Registreerimine.
9.50 – 10.00 Teabepäeva avamine
10.00 – 11.00 Eesti mesindussektori tootmis- ja turustamisstruktuuri uuring.
Marje Josing (Eesti Konjunktuuriinstituut)
Mesilaspere toetus. Maaeluministeeriumi esindaja
11.00 – 11.30 Meetaimede kasvatamise kogemused Lääne-Tartumaal. Madis Ajaots
11.30 – 12.30 Lõuna
12.30 – 13.30 Kutseeksami korraldamisest 2019. aastal mesiniku 4. ja 5. kutsetasemele.
Marje Riis
13.30 – 14.00 2018. a. AHMi seire kokkuvõte, seirekava ja VTA poolsed tegevusjuhised
AHMist tabandumise korral. Harles Kaup (VTA)
14.00 – 15.00 Tee- ja kohvipaus
15.00 – 15.30 Kutsumata külalised mesilas ja kuidas nendest hoiduda.
15.30 – 16.30 Tõnu Talvi (Keskkonnaamet)
16.30 – 17.30 Mesilaspere hooldusvõtete kaasamine varroatoosi tõrjel. Aimar Lauge
17.30 Teabepäeva lõpetamine.

Kohapeal tutvustavad mesindusinventari ja jagavad kogemusi Asteni Mesindus ja Mesindusekspert. Huvilistel on võimalik külastada Asteni Mesindus OÜ mesindusinventari tootmiskoda Türi-Allikul, L 19. jaanuaril kella 15.00 kuni 19.00. Vajalik oma auto.

Teabepäevade korraldamist toetab Euroopa Liit Mesindusprogrammi 2017-2019 kaudu.

Osalemiseks on kindlasti vajalik registreerimine hiljemalt 13. jaanuariks 2018 REGISTREERIMISVORMil (eelstatult) või telefonil 530 777 78 (T, R kl. 10.00–16.00).

Tee- ja kohvipaus ning lõuna on tasuta. Loengute eest tasub mesindusprogramm.

Tasumine ettemaksuna **11 eurot** Eesti Mesinike Liidu kontole EE451010002021522005 (SEB) või EE877700771001799694 (LHV) (selgitus: TÜR1 2019 ja osaleja nimi/osalejate nimed).

Osavõtutasu peab olema laekunud Eesti Mesinike Liidu kontole hiljemalt 13.01.2019.

Täpsem info www.mesindusprogramm.eu või Aivar Raudmets tel. 53 41 40 67

Esi- ja tagakaane foto: Peep Käspre

EML ajalehe "Mesinik" järgmine number 7 (111) ilmub veebruaris 2019.

Kaastööd, teated ja reklaam saata aadressil: J. Vilmsi 53G, 10147 Tallinn (EML) või e-postiga: aleksander.kilk@ttu.ee või linask@neti.ee.

EML kontakttelefonid: 529 3589 (A. Kilk) või 5307 7778 (EML kontor, J.Vilmsi 53G, 10147 Tallinn; teispäeviti ja reedeti kell 10-16).

Mesindusala teave Internetis: www.mesinikeliit.ee; www.mesindus.ee; www.mesindusprogramm.eu.

Eesti mesinduse arendamist toetab käesoleval ajal Euroopa Liit mesindusprogrammi 2017-2019 kaudu.